C/2025/5511

13.10.2025

KOMISSION TIEDONANTO

Ohjeet sosiaalisen ilmastorahaston täytäntöönpanoa varten

(C/2025/5511)

SISÄLLYSLUETTELO

I. Johdanto 3

II. Viranomaisten perustaminen ja nimeäminen 3

a. Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toteuttamiseen osallistuvat viranomaiset 4

1. Viranomaiset, joille annetaan vastuu ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toteuttamisesta 4

2. Viranomainen tai viranomaiset, joka (jotka) vastaa(vat) maksupyyntöjä koskevien johdon vahvistuslausumien allekirjoittamisesta 5

3. Tarkastusjärjestelmistä ja -toimista vastaavat elimet 5

b. Täydentävät elimet 6

4. Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman valmistelun ja seurannan koordinoinnista vastaava elin 6

c. Jäsenvaltioiden suorittama nimeäminen 6

d. Kansalliset tarkastukset silloin, jos viranomaiset eivät kuulu sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 11 artiklan 3 kohdan tai elpymis- ja palautumistukivälineen soveltamisalaan 7

e. Komission hyväksyntä viranomaisten nimeämiselle 8

III. Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon valmistelu 8

a. Kansallisen koordinointikomitean perustaminen 8

b. Alueellisten tai paikallisten viranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien osallistuminen 9

IV. Täytäntöönpanon seuranta 9

a. Yhteiset indikaattorit 10

b. Yhteiset indikaattorit välitavoitteina ja tavoitteina 11

c. Kahden vuoden välein laadittava raportti täytäntöönpanon edistymisestä 11

V. Määrärahojen sitominen 12

a. Komission täytäntöönpanopäätös yhdistettynä monivuotiseen rahoituspäätökseen 13

b. Oikeudellinen sitoumus 13

c. Yksittäiset talousarviositoumukset 13

d. Maksusitoumusten vapauttaminen ja jäljellä olevat määrärahat 14

VI. Maksupyynnöt 14

a. Maksupyyntöjen tekeminen 14

b. Johdon vahvistuslausuma 15

c. Yhteenveto tarkastuksista 15

VII. Komission arviointi ja maksupyyntöjen käsittely 16

a. Maksatusarvojen ennakkomääritelmä 16

b. Myönteinen arvio ja maksaminen 16

c. Välitavoitteen tai tavoitteen tyydyttävä saavuttaminen 16

d. Kielteinen arvio välitavoitteesta tai tavoitteesta, maksujen keskeyttäminen 17

e. Alun perin arvioiduista kustannuksista poikkeaminen 17

f. Suhteelliset maksut, jos resurssit ovat rajalliset 17

g. Vakava alisuoriutuminen ja sopimuksen irtisanominen 18

VIII. EU:n taloudellisten etujen suojaaminen 18

a. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmät 18

b. Petosten ehkäiseminen 19

c. Eturistiriita 19

Velvoitteiden noudattamatta jättämisen seuraukset 20

d. Päällekkäisen rahoituksen ehkäiseminen ja täydentävyys muiden rahoitusvälineiden kanssa 20

Suunnitteluvaihe 21

Toteutusvaihe 21

Komission rooli 21

e. Yhdenmukaisuus EU:n valtiontukisääntöjen kanssa 21

f. Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattaminen 23

IX. Digitaalinen järjestelmä sekä määrärahojen lopullisia saajia koskevien tietojen kerääminen ja tallentaminen ... 24

a. Yksi digitaalinen järjestelmä toimenpiteiden ja investointien täytäntöönpanoa koskevien olennaisten tietojen rekisteröintiä varten 24

b. Jäsenvaltioiden ja komission välisen sähköisen tietojenvaihtojärjestelmän käyttö 25

c. Lopullisia tuensaajia koskevien tietojen kerääminen, kirjaaminen ja tallentaminen 26

X. Takeet, tarkastukset ja valvonta 26

a. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmien arviointi 27

XI. Rahoitustuen vähentäminen ja takaisinperintä 28

XII. Sosiaalisen ilmastorahaston arviointi ja ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien asianmukaisuuden arviointi 29

a. Sosiaalisen ilmastorahaston arviointi 29

b. Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien asianmukaisuuden arviointi 30

c. Investointien kestävyys 30

XIII. Tiedottaminen, viestintä ja näkyvyys 30

a. Näkyvyys ja tiedottaminen lopullisille tuensaajille 30

b. Lopullisia tuensaajia sekä sosiaalisen ilmastorahaston puitteissa toteutettuja toimenpiteitä ja investointeja koskevien tietojen julkaiseminen 32

c. Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa koskeva viestintästrategia 32

d. Horisontaaliset viestintätoimet Euroopan tasolla 33

I. **Johdanto**

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/955 ([1]) (sosiaalista ilmastorahastoa koskeva asetus) perustetun sosiaalisen ilmastorahaston tavoitteena on edistää sosiaalisesti oikeudenmukaista siirtymistä ilmastoneutraaliuteen.

Sosiaalisen ilmastorahaston tarkoituksena on erityisesti puuttua sosiaalisiin vaikutuksiin, joita aiheutuu rakennusten ja tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen sisällyttämisestä direktiivin 2003/87/EY ([2]) (päästökauppadirektiivi) soveltamisalaan. Päästökauppadirektiivin IV a luvussa perustettu päästökauppajärjestelmä 2 (ETS2) kattaa rakennukset, tieliikenteen ja pienteollisuuden alat, jotka eivät kuulu EU:n nykyisen päästökauppajärjestelmän piiriin. Sosiaalisesta ilmastorahastosta annetaan jäsenvaltioille rahoitustukea, jotta ne voivat auttaa haavoittuvia kotitalouksia, haavoittuvia liikenteen käyttäjiä ja haavoittuvia mikroyrityksiä, joihin fossiilisen energian hintojen ja liikenne- ja kuljetuskustannusten nousu vaikuttaa erityisen paljon ETS2-järjestelmän täytäntöönpanon aikana.

Näiden ohjeiden tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita panemaan täytäntöön sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen mukaiset ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmansa. Niillä täydennetään ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia koskevia ohjeita ([3]) ja komission tiedonantoa, jossa annetaan teknisiä ohjeita ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen ([4]) soveltamisesta, sekä sen liitteitä ([5]).

Nämä ohjeet eivät vaikuta vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehyksen puitteissa annettaviin tuleviin säännöksiin. Näitä ohjeita tarkistetaan tarvittaessa, jotta ne ovat yhdenmukaisia kaikkien vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehyksen nojalla sovellettavien tulevien säännösten kanssa, mukaan lukien mahdolliset täytäntöönpanomenetelmän muutokset, ja jotta varmistetaan, että toimenpiteet ja investoinnit pannaan edelleen tehokkaasti täytäntöön.

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 4 artiklan 1 kohdan ja johdanto-osan 17 kappaleen mukaan kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmansa komissiolle viimeistään 30. kesäkuuta 2025.

Sosiaalisesta ilmastorahastosta jaetaan 65 miljardia euroa 1.tammikuuta 2026 ja 31. joulukuuta 2032 väliseksi kaudeksi. Kun jäsenvaltioiden pakollinen rahoitusosuus on vähintään 25 prosenttia niiden omien ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien arvioiduista kokonaiskustannuksista, sosiaalisen ilmastorahaston osuus on vähintään 86,7 miljardia euroa. Sosiaalisen ilmastorahaston toiminnan on määrä alkaa 1. tammikuuta 2026 eli vähintään vuotta ennen kuin ETS2-järjestelmä otetaan kokonaisuudessaan käyttöön ja kaksi vuotta ennen uuden monivuotisen rahoituskehyksen alkua (2028). Varhainen aloitus edistää ETS2-järjestelmän sujuvaa käyttöönottoa.

Määräaika direktiivin (EU) 2023/959 saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen myötä ETS2-järjestelmän perustamiselle oli 30. kesäkuuta 2024 ([6]). Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 16 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaan komissio arvioi ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa selvittääkseen, vastaako suunnitelma asianmukaisesti sosiaalisiin vaikutuksiin ja haasteisiin, joita haavoittuville kotitalouksille, haavoittuville mikroyrityksille ja haavoittuville liikenteen käyttäjille aiheutuu ETS2-järjestelmän perustamisesta. Jos ETS2-järjestelmää ei saateta osaksi lainsäädäntöä, ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma ei täytä merkityksellisyyttä koskevaa vaatimusta eikä sosiaalisen ilmastorahaston yleistä tavoitetta.

Jos jäsenvaltio toimittaa virallisesti ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmansa muttei ole saattanut ETS2-järjestelmän perustamista koskevaa direktiiviä (EU) 2023/959 osaksi kansallista lainsäädäntöään, komissio ei voi arvioida toimitettua ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa. Tässä tapauksessa ja erityisesti, jos jäsenvaltio ei ole asettanut alueellaan sijaitseville säännellyille yrityksille oikeudellisia velvoitteita luovuttaa todennettuja päästöjään vastaavia ETS2-järjestelmän mukaisia päästöoikeuksia, ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa pidetään merkityksettömänä, koska sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 16 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdassa edellytettyä sosiaalista vaikutusta ei voida osoittaa. Tällöin komissio tekee täytäntöönpanopäätöksen, joka sisältää kielteisen arvion ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmasta sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

II. **Viranomaisten perustaminen ja nimeäminen**

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 11 artiklan 3 kohdan ja 21 artiklan 1 kohdan sekä liitteen III mukaan kunkin jäsenvaltion on otettava käyttöön **vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä**. Tähän sisältyy niiden viranomaisten ja elinten nimeäminen, joille annetaan vastuu ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman eri osa-alueiden toteuttamisesta sekä siihen liittyvien järjestelmien ja toimintojen tarkastamisesta.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/955, annettu 10 päivänä toukokuuta 2023, sosiaalisen ilmastorahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1060 muuttamisesta (EUVL L 130, 16.5.2023, s. 1).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta unionissa ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32).

([3]) C(2025) 881 final.

([4]) C(2025) 880 final.

([5]) C(2025) 880 final Liitteet 1–2.

([6]) Direktiivin (EU) 2023/959 3 artiklan 1 kohdan toinen alakohta.

Hyödyntääkseen olemassa olevaa kokemusperustaa ja keventääkseen hallinnollista taakkaa **jäsenvaltiot voivat** kansallisen oikeudellisen ja sääntelykehyksensä puitteissa ja komission vahvistuksen saatuaan **nimetä yhden viranomaisen** suorittamaan jäljempänä a ja b kohdassa luetellut tehtävät eli koordinoimaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman valmistelua ja seurantaa, panemaan suunnitelman täytäntöön, allekirjoittamaan johdon vahvistuslausuman ja valmistelemaan komissiolle osoitettavat maksupyynnöt. Jäsenvaltiot voivat antaa ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toteuttamisen esimerkiksi koheesiopolitiikan ohjelmien tai elpymis- ja palautumistukivälineen hallintoviranomaisten tehtäväksi. Lisäksi jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi elin toteuttamaan järjestelmien ja toimien tarkastuksia, jotta niiden toiminnallinen riippumattomuus voidaan varmistaa.

a. ***Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toteuttamiseen osallistuvat viranomaiset***

Seuraavat ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toteuttamiseen osallistuvien viranomaisten tehtävät määritellään nimenomaisesti sosiaalista ilmastorahastoa koskevassa asetuksessa ja sen liitteessä III. Seuraavat toiminnot on suoritettava:

1. *Viranomaiset, joille annetaan vastuu ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toteuttamisesta*

— **Hallinnoidaan** ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmassa hahmoteltuja **toimenpiteitä ja/tai investointeja** niiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja niihin liittyvien vastuiden ja toimintojen jakamiseksi.

— Varmistetaan, että käytössä on vankat järjestelmät **EU:n taloudellisten etujen** turvaamiseksi painottaen erityisesti petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemistä, havaitsemista, raportoimista ja korjaamista sekä sovellettavien sääntöjen, erityisesti valtiontukia ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen, noudattamisen varmistamista. Tähän sisältyy mahdollisten sääntöjenvastaisuuksien nopea havaitseminen ja niihin puuttuminen.

— Otetaan käyttöön tehokkaita ja oikeasuhteisia **petostentorjuntatoimenpiteitä** ja -menettelyjä, jotka on mukautettu petostentorjuntastrategiassa havaittuihin riskeihin.

— Suoritetaan **hallinnon tarkastuksia**, joihin kuuluvien asiakirjatarkastusten ja paikalla tehtävien tarkastusten kautta voidaan varmistaa, että rahaston välitavoitteet ja tavoitteet saavutetaan ja että vakavia sääntöjenvastaisuuksia eli petoksia, lahjontaa ja eturistiriitoja tai päällekkäistä rahoitusta ei esiinny.

— Vahvistetaan ja toimitetaan komissiolle näyttöä siitä, että **tavoitteet ja välitavoitteet todella saavutetaan**, ja käydään vuoropuhelua komission kanssa täytäntöönpanon edistymisestä.

— Varmistetaan, että määrärahojen lopulliset saajat saavat niille kuuluvat määrät rahoituksen saatavuuden rajoissa.

— Kerätään ja tallennetaan turvallisesti **dataa** ja muita olennaisia tietoja sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen **21 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti**, mukaan lukien **tarkastus- ja valvontatulokset ja niiden seuranta**, luotettavan jäljitysketjun varmistamiseksi.

— Kerätään ja tallennetaan turvallisesti **tietoja toimenpiteistä ja investoinneista** sekä niiden välitavoitteista ja tavoitteista sosiaalista ympäristörahastoa koskevan asetuksen **21 artiklan 2 kohdan d alakohdan iv alakohdan mukaisesti**.

— Kerätään **tietoja ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon edistymisestä** ja yhteisistä indikaattoreista sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 24 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehokkaan seurannan varmistamiseksi.

— Pannaan täytäntöön **tiedotus-, viestintä- ja näkyvyystoimet** sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 23 artiklan mukaisesti, mukaan lukien lopullisia tuensaajia koskevien tietojen julkaiseminen yhdellä verkkosivustolla, jos tätä tehtävää ei ole annettu kansallisen koordinoivan viranomaisen tehtäväksi.

Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanosta vastaavat viranomaiset voivat olla kansallisia, alueellisia tai paikallisia viranomaisia riippuen siitä, mitä voimassa olevissa kansallisissa laeissa ja säännöksissä säädetään ja minkä tyyppisiä toimenpiteitä ja investointeja suunnitelmaan sisältyy. Jäsenvaltioiden tehtävänä on päättää, miten vastuut jaetaan viranomaisten kesken, ja niiden on otettava samalla huomioon, että ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman tehokas täytäntöönpano on varmistettava, jotta haavoittuvat kotitaloudet, mikroyritykset ja liikenteen käyttäjät hyötyvät toimenpiteistä ja investoinneista.

Jos ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpano annetaan alueellisten viranomaisten tehtäväksi, niiden vastuut ovat samankaltaiset kuin kansallisten viranomaisten.

2. *Viranomainen tai viranomaiset, joka (jotka) vastaa(vat) maksupyyntöjä koskevien johdon vahvistuslausumien allekirjoittamisesta*

Maksupyyntöjä koskevien johdon vahvistuslausumien allekirjoittamisesta vastaavat viranomaiset suorittavat jäljempänä luetellut tehtävät.

— **Varmistetaan**, että EU:n taloudellisten etujen turvaamiseksi toteutetaan tehokkaita ja oikeasuhteisia toimenpiteitä ottaen huomioon havaitut riskit.

— **Vahvistetaan** ja valvotaan täytäntöönpanoviranomaisten työtä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman johdonmukaisuuden ja laadun varmistamiseksi.

— **Annetaan komissiolle takeet** siitä, että ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma pannaan täytäntöön asianmukaisten standardien, sääntöjen ja asetusten mukaisesti.

— **Vahvistetaan**, että **maksupyynnöt sisältävät vain saavutettuja välitavoitteita ja tavoitteita**, ja varmistetaan näin tietojen paikkansapitävyys, luotettavuus ja aitous. Tähän sisältyy kaikkien todentamiseen liittyvien tekijöiden sähköinen kirjaaminen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti.

— **Varmistetaan**, että asianomaiset lopulliset tuensaajat ovat huomioineet ja korjanneet lopullisissa tarkastus- ja valvontaraporteissa havaitut maksupyyntöihin liittyvät sääntöjenvastaisuudet.

Komissio antoi 18. huhtikuuta 2023 ([7]) lausunnon sopimuksesta, jonka lainsäädäntövallan käyttäjät olivat saaneet aikaan sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteen III mukaisesti. Lausunnossa korostetaan, että useamman kuin yhden viranomaisen nimeäminen allekirjoittamaan maksupyyntöjä koskevia johdon vahvistuslausumia voi johtaa tehottomuuteen ja vastuiden heikkenemiseen sekä aiheuttaa sekaannusta viranomaisten rooleista.

3. *Tarkastusjärjestelmistä ja -toimista vastaavat elimet*

Järjestelmien ja toimien tarkastamisesta vastaava elin (tai elimet) on vastuussa jäljempänä mainituista tehtävistä.

— **Suoritetaan** hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toimintaa koskevia **järjestelmien ja toimien tarkastuksia**, jotta komissiolle voidaan antaa kohtuulliset takeet siitä, että **maksupyyntöihin** sisältyvät **välitavoitteet ja tavoitteet** on saavutettu.

— **Varmistetaan hallinnointi- ja valvontajärjestelmien ja viranomaisten nimeämisprosessin tehokas toiminta** sosiaalista ilmastorahastoa koskevassa asetuksessa ja sen liitteessä III vahvistettujen keskeisten vaatimusten mukaisesti.

— **Varmistetaan**, että elinten työ kattaa kaikki **EU:n taloudellisten etujen suojaamisen** kannalta olennaiset tekijät hankkimalla takeet siitä, että käytössä on järjestelmät lahjonnan, petosten ja eturistiriitojen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi, raportoimiseksi ja korjaamiseksi sekä sisämarkkinoiden vaatimusten (julkiset hankinnat ja valtiontukisäännöt) noudattamisen varmistamiseksi.

— **Toteutetaan** kaikki tarkastustoimet **kansainvälisesti hyväksyttyjen tarkastusstandardien** mukaisesti.

— **Toimitetaan yhteenveto suoritetuista tarkastuksista** ja toteutetuista toimenpiteistä kunkin maksupyynnön osalta EU:n etujen turvaamiseksi keskittyen seuraaviin seikkoihin:

  — eturistiriitojen puuttuminen

  — petostentorjuntatoimenpiteiden toteuttaminen

  — lahjonnan ja päällekkäisen rahoituksen ehkäiseminen.

Tarkastusviranomaisen on oltava julkinen viranomainen, vaikka tietyt tarkastustehtävät voidaankin siirtää tai ulkoistaa sen valvonnassa ja vastuulla toimiville julkisille tai yksityisille elimille.

([7]) Bryssel, 18. huhtikuuta 2023 (OR. en, pl) 7984/23 ADD 1, toimielinten välinen asia: 2021/0206(COD)).

b. ***Täydentävät elimet***

Kuten ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia koskevissa ohjeissa todetaan, ja kun otetaan huomioon sosiaalisen ilmastorahaston monialainen luonne, jäsenvaltioita kannustetaan perustamaan kansallinen koordinointielin ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa varten.

1. *Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman valmistelun ja seurannan koordinoinnista vastaava elin*

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa säädetään, että ilmastototoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien on oltava sopusoinnussa niiden tietojen ja sitoumusten kanssa, jotka jäsenvaltio on antanut muiden EU:n ohjelmien ja lakien nojalla. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioita kannustetaan perustamaan erityinen elin, joka varmistaa yleisen koordinoinnin eri aloilla.

Kansallinen koordinointielin voi suorittaa seuraavat tehtävät:

— varmistaa, että ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma on **yhdenmukainen** muiden kansallisten poliittisten aloitteiden kanssa

— varmistaa ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman, koheesiopolitiikan ohjelmien, elpymis- ja palautumissuunnitelman, kansallisen rakennusten perusparannussuunnitelman, yhdennetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman sekä oikeudenmukaista siirtymää koskevan suunnitelman välinen **johdonmukaisuus** ja **täydentävyys**

— **tehdä yhteistyötä** toimenpiteiden tehokkaasta suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavien viranomaisten ja johdon vahvistuslausuman allekirjoittamisesta vastaavien viranomaisten kanssa, jotta maksupyyntöjä voidaan seurata tehokkaasti

— **toimia välittäjänä** täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten välillä täytäntöönpanoon liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi

— **toimia keskitettynä yhteyspisteenä** komission osastoille, Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle ja muille asiaankuuluville EU:n elimille tai toimielimille

— **valvoa** tarvittaessa jaksottaista seurantaa, raportointia (sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 24 artiklan mukaisesti) ja arviointeja

— **varmistaa** sellaisten viestintätoimien täytäntöönpano, joilla lisätään tietoisuutta EU:n tukitoimista ja levitetään tietoa ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman puitteissa toteutetuista toimista

— **valvoa** lopullisia tuensaajia (ja toimeksisaajia ja alihankkijoita, jos lopullinen tuensaaja on hankintaviranomainen) koskevien tietojen julkaisemista avoimuuden ylläpitämiseksi.

Riippumatta siitä, mikä viranomainen tai mitkä viranomaiset hoitavat näitä hallinnointitehtäviä, on tehtävä selkeä ero niiden ja tarkastustehtäviä hoitavan elimen välillä, jotta järjestelmät ja toiminnot voidaan tarkastaa asianmukaisesti ja riippumattomasti.

c. ***Jäsenvaltioiden suorittama nimeäminen***

Tämän jakson a alakohdassa mainitut viranomaiset on nimettävä sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteen III sekä kansallisen kehyksen mukaisesti. Edellä b alakohdassa tarkoitettu koordinointielimen nimeäminen on suoritettava kansallisen kehyksen mukaisesti, jolloin sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteen III mukaista nimeämismenettelyä ei sovelleta.

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 11 artiklan 3 kohdassa säädetään, että jos jäsenvaltio päättää antaa viranomaisvastuun ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanosta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 ([8]) (yhteisiä säännöksiä koskeva asetus) mukaiselle koheesiopolitiikan ohjelmien hallintoviranomaiselle, komissio katsoo, että jo käytössä olevat hallinnointi- ja valvontajärjestelmät täyttävät sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen vaatimukset.

Tätä säännöstä sovelletaan kansallisiin, alueellisiin tai muihin viranomaisiin.

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159).

Tämän säännöksen tarjoamien synergioiden pohjalta sekä muiden viranomaisten koheesiopolitiikan ohjelmien ja elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa suorittamien tehtävien luonteen perusteella komissio voisi soveltaa yksinkertaistettua menettelyä useissa muissa tilanteissa, kuten jäljempänä esitetään.

Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaiset viranomaiset

i. Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaiselle hallintoviranomaiselle annetaan tehtäväksi allekirjoittaa johdon vahvistuslausumat, jotka liittyvät sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen mukaisiin maksupyyntöihin.

ii. Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaiselle välittävälle toimielimelle annetaan tehtäväksi toteuttaa ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen mukaisesti edellyttäen, että välittävälle toimielimelle on siirretty valta hoitaa kaikki koheesiopolitiikan ohjelmien kannalta keskeiset hallintoviranomaisen tehtävät.

iii. Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaiselle tarkastusviranomaiselle annetaan tehtäväksi suorittaa sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen mukaiset tarkastukset.

Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset viranomaiset

Koska elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnointia varten perustetut kansalliset ja alueelliset hallinnointi- ja valvontarakenteet ovat samankaltaisia kuin ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman mukaisten toimien toteuttamisessa tarvittavat, elpymis- ja palautumistukivälineen rakenteita (jos ne poikkeavat koheesiopolitiikan ohjelmia toteuttavista viranomaisista) voitaisiin käyttää suoraan tähän tarkoitukseen. Tässä tapauksessa jäsenvaltioiden toteuttamien olemassa olevien hallinnointi- ja valvontajärjestelmien katsotaan täyttävän sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen vaatimukset.

Kunkin jäsenvaltion on toimitettava komissiolle virallisesti luettelo sosiaalisen ilmastorahaston tehtäviä hoitavista viranomaisista joko toimittaessaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmansa tai myöhemmin ennen viranomaisten nimeämistä, jotta voidaan varmistaa, että seuraavat seikat on tarkastettu ja vahvistettu:

a) viranomaisilla on lailliset valtuudet kansallisella tasolla,

b) viranomaisilla on tarvittavat resurssit ja valmiudet toteuttaa sosiaalisen ilmastorahaston mukaiset lisätehtävät,

c) jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpano ei vaaranna muiden sellaisten EU:n rahastojen täytäntöönpanoa, jotka ovat juuri nimettyjen sosiaalisen ilmastorahaston viranomaisten vastuulla, ja

d) jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä III esitettyjä sovellettavia edellytyksiä noudatetaan.

Jos nimetyt viranomaiset eivät ole sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 11 artiklan 3 kohdassa mainittuja koheesiopolitiikan ohjelmien hallintoviranomaisia tai elpymis- ja palautumistukivälineen hallintoviranomaisia, komissio hyväksyy viranomaisen soveltuvuuden jäsenvaltion osoittamaan tehtävään tapauskohtaisesti näiden ohjeiden II jakson d alakohdan mukaisesti.

Joka tapauksessa kaikki EU:n koheesiopolitiikan rahastojen ja/tai elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanoon osallistuvat viranomaiset, joiden osalta joko komissio, Euroopan tilintarkastustuomioistuin tai muu kansallinen tarkastuselin on vahvistanut merkittäviä puutteita, on jätettävä edellä mainitun yksinkertaistetun nimeämismenettelyn ulkopuolelle.

d. *Kansalliset tarkastukset silloin, jos viranomaiset eivät kuulu sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 11 artiklan 3 kohdan tai elpymis- ja palautumistukivälineen soveltamisalaan*

Tarkastusviranomaisen olisi tarkastettava kaikki yhteisöt, jotka vastaavat ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanosta ja/tai johdon vahvistuslausumien allekirjoittamisesta sosiaalisen ilmastorahaston puitteissa ja jotka **eivät ole aiemmin osallistuneet** koheesiopolitiikan ohjelmiin tai elpymis- ja palautumistukivälineen toimintaan (kuten edellä on kuvattu). Tarkastuksessa olisi arvioitava, täyttävätkö viranomaiset sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä III vahvistetut sisäisen valvontajärjestelmän kriteerit, ennen kuin nimeämisprosessi saadaan päätökseen. Myös kaikki sellaiset yhteisöt on tarkastettava, joiden kohdalla koheesiorahastojen tai elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanossa on todettu merkittäviä puutteita ([9]) ja jotka jäsenvaltio päättää tästä huolimatta nimetä.

([9]) Ks. jäljempänä hallinnointi- ja valvontajärjestelmien arviointia koskevan jakson luokat 3 ja 4.

On huomattava, että sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä III säädettyjen keskeisten edellytysten noudattamisen arvioinnissa viitataan kysymykseen siitä, onko hallinnointi- ja valvontajärjestelmä suunniteltu asianmukaisesti. Tämä tarkoittaa, että komissio tarvitsee lausunnon järjestelmien rakenteesta, jotta se voi hyväksyä viranomaisen nimeämisen. Tässä vaiheessa se ei kuitenkaan vaadi lausuntoa hallinnointi- ja valvontajärjestelmän käytännön tehokkuudesta. Tämän tarkastuksen soveltamisalaa ja tavoitteita käsitellään tarkemmin näiden ohjeiden X jaksossa.

Jos riittäviä takeita ei voida saada ennen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman hyväksymistä, suunnitelman olisi sisällettävä välitavoite, joka on saavutettava ennen maksun suorittamista, ja tarkastusviranomaisen olisi laadittava kyseisistä yhteisöistä vakiomuotoinen tarkastuslausunto. Jos jäsenvaltio ei ehdota välitavoitetta ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan, komissio vaatii tällaista välitavoitetta arvioidessaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti.

e. *Komission hyväksyntä viranomaisten nimeämiselle*

Komissio hyväksyy periaatteessa tämän jakson a alakohdan mukaisen nimeämisprosessin ilman lisävalvontaa, jos nimetty tarkastusviranomainen jo antaa takeet koheesiopolitiikan ohjelmien tai elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa.

Jos jäsenvaltio päättää **nimetä tarkastusviranomaiseksi uuden yhteisön**, jolla ei ole aiempaa kokemusta koheesiorahastojen tai elpymis- ja palautumistukivälineen tarkastamisesta, komissio tarkastelee nimetyn tarkastusviranomaisen ja mahdollisesti muiden ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toteuttamisesta vastaavien elinten rakennetta. Komissio varmistaa **yhdenmukaisuuden sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen ja kansainvälisten tarkastusstandardien kanssa mahdollisimman pian ja mahdollisesti osana ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman arviointia tai heti sen virallisen hyväksymisen jälkeen**.

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan 3 kohdan c alakohdassa edellytetään, että jäsenvaltioiden on puututtava sisäisten valvontajärjestelmien puutteisiin ennen ensimmäistä maksua. Jos riittäviä takeita ei voida saada ennen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman hyväksymistä, suunnitelmaan olisi sisällytettävä **lisätoimenpide** (välitavoite), joka edellyttää komissiolta myönteistä arviota tarkastusviranomaisista, joilla ei ole aiempaa kokemusta koheesiorahastojen ja/tai elpymis- ja palautumistukivälineen tarkastamisesta. Jos jäsenvaltio ei ehdota tällaista välitavoitetta ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan, komissio pyytää sitä arvioidessaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa (sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan 3 kohdan c alakohta). Tämä välitavoite on saavutettava ennen ensimmäistä maksua.

III. **Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon valmistelu**

a. *Kansallisen koordinointikomitean perustaminen*

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 21 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on otettava käyttöön vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä. Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä III vahvistetaan viranomaisten nimeäminen ja menettelyt, joilla varmistetaan kyseisille viranomaisille tarvittavat takeet.

Sidosryhmien kanssa tehtävän yhteistyön helpottamiseksi jäsenvaltioita kannustetaan kehittämään **foorumi ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon kansallista koordinointia varten**. Näin sidosryhmien välinen vuoropuhelu voidaan järjestää tavalla, joka selkeyttää aikataulua, sidosryhmien osallistumismahdollisuuksia ja kansallisella tasolla tapahtuvaa koordinointia. Tällaisen foorumin perustaminen helpottaa niiden elinten työtä, joka vastaavat kansallisten ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien valmistelun ja seurannan koordinoinnista.

Jäsenvaltion on mahdollista perustaa kansallinen koordinointikomitea, joka kattaa rakenteet, jotka jäsenvaltio on ottanut käyttöön **ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman hallinnointia, koordinointia ja toteutusta** varten ja keskustellakseen suunnitelmasta **asiaankuuluvien sidosryhmien** kanssa. Sen lisäksi, että koordinointikomitea tukisi ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman tehokasta täytäntöönpanoa, se varmistaisi, että suunnitelma pannaan täytäntöön muiden kansallisten strategioiden ja EU:n rahoitusohjelmien sekä EU:n politiikan mukaisesti.

Kansallinen koordinointikomitea voisi toteuttaa muun muassa seuraavat toimet:

— seurata ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon edistymistä ja välitavoitteiden sekä tavoitteiden saavuttamista

— käsitellä toimenpiteiden ja investointien tuloksellisuuteen vaikuttavia erityiskysymyksiä ja haasteita

— arvioida ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman vaikutusta jäsenvaltion kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa tai muissa sosiaaliseen ilmastorahastoon vaikuttavissa välineissä ja ohjelmissa havaittujen haasteiden ratkaisemiseen

— seurata arviointityön edistymistä

— seurata edistymistä tulos-, tuotos- ja asiayhteysindikaattoreita koskevassa raportoinnissa, arviointien toteuttamisessa ja niitä koskevien yhteenvetojen laatimisessa sekä havaintoihin perustuvien toimenpiteiden toteuttamisessa

— varmistaa, että viestintä- ja näkyvyystoimia toteutetaan ja että julkisten laitosten hallinnollisten valmiuksien kehittämisessä tapahtuu edistystä

— seurata kumppaneiden ja edunsaajien osallistumista, varmistaa keskeisten sidosryhmien tehokas osallistuminen ja edistää kumppanuusperiaatetta.

Tällainen komitea voisi myös edistää sellaisten näkemysten vaihtoa, jotka koskevat välitavoitteiden ja tavoitteiden tarkastelussa käytettyjä menetelmiä sekä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toteutusta tai sen muuttamista käsittelevää kahden vuoden välein laadittavaa raporttia. Komitea voisi myös esittää ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanosta vastaaville viranomaisille ehdotuksia erityisesti mahdollisista keinoista vähentää byrokratiaa lopullisten tuensaajien osalta ja parantaa toimenpiteiden ja investointien tehokkuutta.

Kansallinen koordinointikomitea olisi mukautettava kunkin jäsenvaltion erityistarpeisiin, institutionaaliseen kehykseen ja hallintorakenteisiin. Tällaisen komitean tehokkuus ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toteuttamisessa ja toivottujen tulosten saavuttamisessa riippuisi muun muassa **sidosryhmien sitoutuneisuudesta, hallinnollisten prosessien tehokkuudesta ja komitean sopeutumiskyvystä**.

Jäsenvaltioita kannustetaan painokkaasti sisällyttämään kansalliseen koordinointikomiteaansa asiaankuuluvien ministeriöiden ja virastojen, paikallisten ja alueellisten viranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien sekä komission edustajia.

Jokaisen kansallisen koordinointikomitean on suositeltavaa vahvistaa oma työjärjestyksensä, joka sisältää säännökset kaikenlaisten eturistiriitojen ehkäisemisestä ja avoimuusperiaatteen soveltamisesta. Työjärjestykset ohjaavat kunkin kansallisen komitean päätöksentekoprosessia asianmukaisen kansallisen kehyksen mukaisesti. Komitean olisi kokoonnuttava vähintään kerran vuodessa ja järjestettävä lisäksi tarveperusteisia kokouksia käsitelläkseen olennaisia kysymyksiä, jotka vaikuttavat ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen.

b. *Alueellisten tai paikallisten viranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien osallistuminen*

Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman tehokkaan täytäntöönpanon ja johdonmukaisen seurannan varmistamiseksi jäsenvaltioita kannustetaan painokkaasti ottamaan eri sidosryhmät, erityisesti alueelliset ja paikalliset sidosryhmät, mukaan koko täytäntöönpanoprosessiin.

Paikallisten ja alueellisten viranomaisten ja asianmukaisten sidosryhmien osallistaminen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon aikana i) takaa, että sidosryhmät kokevat omistajuuden tunnetta ja sitoutuvat ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanoon, ii) auttaa varmistamaan, että toimenpiteet ja investoinnit kohdistuvat haavoittuviin kotitalouksiin ja mikroyrityksiin, joiden tulisi viime kädessä hyötyä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmasta, ja iii) kuvastaa sitä, että monia sosiaalisen ilmastorahaston investointeja toteutetaan paikallisella ja alueellisella tasolla (kuten investoinnit energiakorjauksiin tai julkiseen liikenteeseen).

Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman koko täytäntöönpanoon olisi alueellisten ja paikallisten sidosryhmien lisäksi otettava mukaan **kansalaisjärjestöjä, työmarkkinaosapuolia, alakohtaisia edustajia** ja muita tahoja, jotka voivat esittää riittävästi erilaisia näkemyksiä ja tarjota kattavan mahdollisuuden seurata suunnitelman täytäntöönpanoprosessia.

IV. **Täytäntöönpanon seuranta**

Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon seurantakehys vahvistetaan sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 24 artiklassa. Siinä todetaan, että jäsenvaltioiden on raportoitava komissiolle suunnitelmansa täytäntöönpanosta **joka toinen vuosi** (kahden vuoden välein) yhdessä yhdennetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmaa koskevan edistymisraporttinsa kanssa. Jäsenvaltioiden on sisällytettäväedistymistä koskevaan kahden vuoden välein laadittavaan raporttiinsa sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä IV esitetyt indikaattorit.

Komission on myös seurattava sosiaalisen ilmastorahaston täytäntöönpanoa ja mitattava edistymistä rahastolle asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Kaiken kaikkiaan täytäntöönpanon seurantaa olisi kohdennettava ja sosiaalisesta ilmastorahastosta myönnettävän rahoituksen lopullisille saajille olisi asetettava oikeasuhteisia raportointivaatimuksia. Komissio käyttää yhteisiä indikaattoreita raportointitarkoituksiin sekä sosiaalisen ilmastorahaston seurantaan ja arviointiin.

Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien täytäntöönpanon tehokas seuranta sekä selkeä ja avoin raportointi ovat avainasemassa, kun pyritään varmistamaan läpinäkyvyys ja vastuuvelvollisuus sidosryhmiä ja yleisöä kohtaan sekä tiedottamaan edistyksestä ja saavutetuista tuloksista. Sosiaalisen ilmastorahaston kokonaistason raportointi edellyttää johdonmukaisia ja vertailukelpoisia tietoja, jotka perustuvat luotettaviin seuranta- ja tiedonkeruujärjestelyihin. Seurannalla voidaan myös ennakoida täytäntöönpanon pullonkauloja ja tukea lieventävien toimien kehittämistä tai toisaalta auttaa tunnistamaan hyviä käytäntöjä. Lisäksi tehokkaan seurannan avulla on mahdollista mitata edistymistä sosiaalisen ilmastorahaston tavoitteiden saavuttamisessa ja tarjota näyttöpohja sosiaalisen ilmastorahaston myöhempiä arviointeja varten (ks. VII jakso). Sosiaalisen ilmastorahaston seurantakehyksen kaksi keskeistä osiota esitetään jäljempänä taulukossa 1.

Taulukko 1

Sosiaalisen ilmastorahaston seurantakehyksen keskeiset osiot

	Väli- ja kokonaistavoitteet	Yhteiset indikaattorit
Maksupyyntö	Jäsenvaltiot toimittavat (enintään kaksi kertaa vuodessa) saavutettuja välitavoitteita ja tavoitteita koskevia päivityksiä, mukaan lukien niissä yhteisissä indikaattoreissa määritellyt tavoitteet, joita komissio puolestaan käyttää seurantajärjestelmässä.	
Kaksivuotinen raportti	Jäsenvaltiot raportoivat joka toinen vuosi ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon edistymisestä eli kaikkien välitavoitteidensa ja tavoitteidensa saavuttamisesta.	Jäsenvaltiot raportoivat ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon edistymistä koskevassa kahden vuoden välein laadittavassa raportissaan myös kaikista yhteisistä asiayhteysindikaattoreista ja edistymisestä asiaankuuluvien yhteisten tuotos- ja tulosindikaattoreiden saavuttamisessa.

a. ***Yhteiset indikaattorit***

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 24 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sisällytettävä kyseisen asetuksen liitteessä IV esitetyt asiaankuuluvat yhteiset indikaattorit edistymistä koskevaan kahden vuoden välein laadittavaan raporttiinsa. Kyseisessä liitteessä esitetty luettelo sisältää yhteensä 39 asiayhteys-, tuotos- ja tulosindikaattoria, jotka kattavat sosiaalisen ilmastorahaston tukitoimien tärkeimmät osiot (rakennusala, maantieliikenneala, mikroyritykset ja suora tulotuki). Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman mukaisilla toimenpiteillä ja investoinneilla voidaan edistää useiden yhteisten indikaattorien saavuttamista samanaikaisesti.

Yhteiset tuotos- ja tulosindikaattorit, joita pidetään merkityksellisinä niiden yleisimpien toimenpiteiden ja investointien kohdalla, jotka mahdollisesti sisällytetään ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmiin ja joita hyödynnetään kyseisiin suunnitelmiin liittyvien raportointivelvoitteiden osalta, esitetään näiden ohjeiden liitteessä I. Jäsenvaltioiden odotetaan raportoivan asiaankuuluvista yhteisistä indikaattoreista, jos ne ovat ehdottaneet ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmassa toimenpiteitä ja investointeja, jotka kuuluvat sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin luokkiin. Lisäksi sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä IV tehdään selväksi, että jos jäsenvaltion ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma ei sisällä ainuttakaan indikaattoreita edistävää toimenpidettä tai investointia, jäsenvaltio voi ilmoittaa, etteivät kyseiset yhteiset indikaattorit koske sitä.

Kaikkien kunkin osion asiayhteysindikaattoreiden katsotaan oletusarvoisesti koskevan jokaista jäsenvaltiota, koska ne antavat tietoa eri alojen nykytilanteesta (eli perustasosta), ja jäsenvaltioiden on esitettävä nämä tiedot ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmassaan sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen ([10]) mukaisesti.

Komissio käyttää yhteisiä indikaattoreita seuratakseen ja arvioidakseen sosiaalista ilmastorahastoa ja sen yleisten ja erityistavoitteiden saavuttamista (ks. myös tämän ohjeen VII jakso).

([10]) Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot toimittavat ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmassaan tietoja haavoittuvien kotitalouksien, haavoittuvien mikroyritysten ja haavoittuvien liikenteen käyttäjien arvioidusta lukumäärästä. Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 6 artiklan 1 kohdan d alakohdassa edellytetään arviointitietoa EU:n päästökauppajärjestelmästä 2 johtuvan hintojen nousun todennäköisistä vaikutuksista kotitalouksiin, erityisesti energiaköyhyyden ja liikenneköyhyyden esiintyvyyteen, sekä mikroyrityksiin. Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa edellytetään tietoja tilapäisen suoran tulotuen osuudesta suunnitelman arvioiduista kokonaiskustannuksista.

b. ***Yhteiset indikaattorit välitavoitteina ja tavoitteina***

Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmiin sisältyvien toimenpiteiden ja investointien täytäntöönpanon edistymistä olisi seurattava välitavoittein ja tavoittein. Välitavoitteiden ja tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa, että ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman kunkin osion tavoitteiden saavuttamista seurataan. Välitavoitteiden ja tavoitteiden olisi oltava selkeitä, ytimekkäitä, realistisia, merkityksellisiä, mitattavissa, suoraan yhteydessä tuettuun toimintaan ja vakaita ([11]), ja niille olisi määritettävä asiaankuuluva indikaattori. Tavoitteilla olisi oltava selkeä perustaso, ja niiden olisi perustuttava luotettaviin menetelmiin.

Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia koskevien ohjeiden mukaan jäsenvaltioita kannustetaan voimakkaasti hyödyntämään sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä IV esitettyä yhteisten indikaattoreiden luetteloa laatiessaan tavoitteitaan. Yhteisten indikaattoreiden hyödyntäminen tavoitteiden asettamisessa varmistaa seurantatietojen johdonmukaisuuden ja vertailukelpoisuuden kaikissa jäsenvaltioissa ja rahaston tasolla. Näin ollen, jos tavoite edistää jotakin sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä IV luetelluista indikaattoreista, tätä yhteistä indikaattoria olisi käytettävä ensisijaisena vaihtoehtona ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman valmistelussa (ja se on yksilöitävä selkeästi välitavoitteet ja tavoitteet sisältävässä taulukossa ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman toimittamisen yhteydessä).

Jotta ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmat voidaan panna tehokkaasti täytäntöön, jäsenvaltioiden odotetaan ilmaisevan suurin osa investointien puolivälin tavoitteista ja lopullisista tavoitteista tuotosindikaattoreina. Jos tavoitteen muodostaminen ei onnistu minkään liitteessä IV esitetyn indikaattorin avulla, jäsenvaltiot voivat käyttää lisäindikaattoreita ja asettaa etusijalle ne, joita on käytetty muissa EU:n rahastoissa, ohjelmissa ja välineissä, kuten koheesiopolitiikan ohjelmissa tai elpymis- ja palautumistukivälineessä. Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia koskevissa ohjeissa kuvattuja parhaita käytäntöjä olisi noudatettava myös suunnitelmia koskevien mahdollisten muutosten kohdalla.

Maksupyyntöjen tekeminen sosiaaliselle ilmastorahastolle edellyttää välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista. Sosiaalisen ilmastorahaston tuloksellisuuteen perustuvan luonteen mukaisesti maksupyyntöjen esittäminen on keskeinen vaihe ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanossa, sillä silloin jäsenvaltiot toimittavat päivityksiä, jotka koskevat niiden välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista sekä yhteisiä indikaattoreita, jos näitä on hyödynnetty tavoitteiden asettamisessa (ks. lisätietoja jäljempänä).

Tämä säännöllinen prosessi tarjoaa katsauksen sosiaalisen ilmastorahaston täytäntöönpanon ja seurannan edistymiseen. Päivityksiä on täydennettävä kahden vuoden välein jäsenvaltioiden laatimalla ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanoa tarkastelevalla edistymisraportilla.

c. ***Kahden vuoden välein laadittava raportti täytäntöönpanon edistymisestä***

Täytäntöönpanon edistymistä koskeva kahden vuoden välein laadittava raportti on keskeinen osa sosiaalisen ilmastorahaston seurantakehystä. Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 24 artiklan mukaan raportti on laadittava yhdessä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ([12]) (hallinnosta annettu asetus) 17 artiklan mukaisesti esitettävän kansallista energia- ja ilmastosuunnitelmaa koskevan edistymisraportin kanssa. Tämän säännöksen mukaan jäsenvaltioiden on raportoitava kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmiensa täytäntöönpanon edistymisestä 15. maaliskuuta 2023 mennessä ja sen jälkeen kahden vuoden välein. Koska sosiaalista ilmastorahastoa koskevalla asetuksella on luotu yhteys ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia ja kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskevan edistymisraportoinnin välille, ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia koskevan ensimmäisen edistymistä koskevan kahden vuoden välein laadittavan raportin odotetaan valmistuvan 15. maaliskuuta 2027 mennessä. Raportointikausi alkaa tukikelpoisten toimenpiteiden ja investointien toteutuksen alusta (eli kesäkuusta 2024). Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien täytäntöönpanoa koskevat edistymistä koskevat kahden vuoden välein laadittavat raportit laaditaan SFC2021-järjestelmän avulla.

Jotta voidaan muodostaa kattava kuva täytäntöönpanon tilanteesta, jäsenvaltioiden odotetaan toimittavan päivityksiä kaikkien ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan sisältyvien toimien täytäntöönpanon edistymisestä, mukaan lukien toimet, jotka ovat viivästyneet, joita ei ole vielä pantu täytäntöön tai joita ei ole vielä arvioitu.

Jäsenvaltioiden olisi avoimuuden lisäämiseksi julkaistava kaksivuotinen edistymisraporttinsa kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman edistymisraporttiin sovellettavien vaatimusten mukaisesti.

([11]) Lisäohjeita välitavoitteiden ja tavoitteiden suunnittelusta on ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia koskevissa ohjeissa (C(2025) 881 final).

([12]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

Komissio antaa yksityiskohtaisempia tietoja ja mallin ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia koskevia edistymistä koskevia kahden vuoden välein laadittavia raportteja varten, jotta voidaan helpottaa raportointiprosessia, varmistaa raportoinnin yhdenmukaisuus ja virtaviivaistaa raportointimenettelyä yhdessä yhdennettyä kansallista energia- ja ilmastosuunnitelmaa koskevan raportoinnin kanssa. Komissio antaa menetelmää koskevan huomautuksen sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä IV luetelluista yhteisistä indikaattoreista varmistaakseen, että indikaattoreiden määritelmät ymmärretään yhdenmukaisesti ja että kerättävät tiedot ovat vankkoja ja luotettavia. Menetelmä perustuu mahdollisuuksien mukaan sosiaalista ilmastorahastoa koskevassa asetuksessa ja muussa asiaankuuluvassa EU:n lainsäädännössä ([13]) vahvistettuihin määritelmiin sekä kansallisella tasolla sovellettuihin määritelmiin.

Jäsenvaltioiden olisi raportoitava siitä, miten ne soveltavat energiaköyhyyden ja liikenneköyhyyden määritelmiä kansallisella tasolla ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmissa esittämänsä selvityksen ([14]) mukaisesti. Jos indikaattorit ovat vastaavia kuin muissa EU:n politiikoissa (kuten energiatehokkuusdirektiivillä täytäntöön pannut ohjelmat) tai rahoitusohjelmissa käytetyt indikaattorit, jäsenvaltioiden olisi käytettävä samankaltaista menetelmää niitä koskevien tietojen keräämiseen ja raportointiin.

Sukupuolten tasa-arvo ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille ovat tärkeitä näkökohtia sosiaalisen ilmastorahaston seurannassa. Kuten sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen johdanto-osan 24 kappaleessa korostetaan, sukupuolten tasa-arvoa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia kaikille olisi valtavirtaistettava ja edistettävä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien laadinnan ja täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa sen varmistamiseksi, että ketään ei jätetä jälkeen. Näin ollen jäsenvaltioita kehotetaan mahdollisuuksien mukaan erittelemään kahden vuoden välein laadittavissa raporteissa ja ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmissa esitetyt tiedot sukupuolen, iän ja vammaisuuden mukaan (erityisesti haavoittuvia kotitalouksia, haavoittuvia liikenteen käyttäjiä ja haavoittuvia mikroyrityksiä koskevista yhteisistä indikaattoreista raportoitujen tietojen osalta) ([15]). Lisäksi jäsenvaltioita kannustetaan mahdollisuuksien ja merkityksellisyyden mukaan selvittämään, miten ne huomioivat ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmissaan maantieteelliset erityispiirteet, kuten saaret, syrjäisimmät alueet, maaseutualueet ja syrjäseudut, vaikeapääsyiset reuna-alueet, vuoristoalueet ja kehityksestä jälkeen jääneet alueet.

Jäsenvaltioiden olisi selvitettävä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmissaan, miten ne aikovat varmistaa, että niiden suunnitelmia seurataan ja toteutetaan tehokkaasti, keskittyen seurantaa ja täytäntöönpanoa koskeviin järjestelyihin ja niiden aikatauluun (ks. sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä V oleva 4.1 kohta). Tähän olisi sisällytettävä myös järjestelyt asiaankuuluvien tietojen keräämiseksi. Osana ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman yleisarviointia komissio arvioi, varmistetaanko ehdotetuilla järjestelyillä suunnitelman tehokas täytäntöönpano ja seuranta ([16]). Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman valmistelua ja seurantaa koordinoiva elin (ks. näiden ohjeiden II jakso) valvoo muun muassa suunnitelman täytäntöönpanoa, seurantaa ja raportointia. Jos kansallista koordinointielintä ei ole, nämä tehtävät olisi annettava täytäntöönpanoelimelle tai -elimille.

Komissio käy säännöllistä vuoropuhelua jäsenvaltioiden edustajien kanssa, mahdollisesti erityisen teknisen työryhmän välityksellä, keskustellakseen sosiaalisen ilmastorahaston seuranta- ja arviointitoimintaan liittyvistä kysymyksistä ja hyvistä käytännöistä.

V. **Määrärahojen sitominen**

Sosiaalista ilmastorahastoa rahoitetaan poikkeuksellisesti ja väliaikaisesti tuloilla, jotka saadaan päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 8 b kohdan mukaisten 50 miljoonan päästöoikeuden, kyseisen direktiivin 30 d artiklan 3 kohdan mukaisten 150 miljoonan päästöoikeuden ja kyseisen direktiivin 30 d artiklan 4 kohdan mukaisten lisäpäästöoikeuksien määrän huutokaupasta ja jotka olisi katsottava ulkoisiksi käyttötarkoitukseensa sidotuiksi tuloiksi.

Koska ulkoiset käyttötarkoitukseensa sidotut tulot on asetettava saataville päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 8 b kohdan, 30 d artiklan 3 kohdan ja 30 d artiklan 4 kohdan mukaisen päästöoikeuksien huutokaupan jälkeen, sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa säädetään poikkeuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 ([17]), jäljempänä 'varainhoitoasetus', 22 artiklan 2 kohtaan. Tämän poikkeuksen nojalla maksusitoumusmäärärahat voidaan asettaa automaattisesti saataville kunkin varainhoitovuoden alussa 1. tammikuuta 2026 alkaen. Näin ollen kunkin jäsenvaltion vuotuiset määrärahat voidaan sitoa vuosittain sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen mukaisesti.

([13]) Esimerkiksi "energiaköyhyys" määritellään energiatehokkuusdirektiivin ((EU) 2023/1791) 2 artiklan 52 kohdan mukaisesti, "kotitalous" määritellään yhteisten puitteiden vahvistamisesta henkilöitä ja kotitalouksia koskeville Euroopan tilastoille annetun asetuksen (EU) 2019/1700 2 artiklan 15 kohdan mukaisesti ja "mikroyrityksellä" tarkoitetaan yritystä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 henkilöä ja jonka vuotuinen liikevaihto tai tase on enintään 2 miljoonaa euroa, laskettuna tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 liitteessä I olevan 3–6 artiklan mukaisesti.

([14]) Ks. 6 artiklan 1 kohdan f alakohta.

([15]) Ks. yhteiset indikaattorit, jotka luetellaan liitteen IV kohdissa 1, 2, 3, 11, 13, 18, 19, 20, 29, 30, 32, 33, 34, 36 ja 37.

([16]) Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 16 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024).

a. ***Komission täytäntöönpanopäätös yhdistettynä monivuotiseen rahoituspäätökseen***

Komissio tekee päätöksen jäsenvaltion ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmasta täytäntöönpanopäätöksellä sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Jos arvio on myönteinen, komission täytäntöönpanopäätökseen sisällytetään varainhoitoasetuksen 110 artiklassa edellytetyt seikat, ja se muodostaa kyseisessä artiklassa tarkoitetun rahoituspäätöksen siten, että ”talousarviositoumusta edeltää rahoituspäätös, jonka tekee unionin toimielin tai se viranomainen, jolle unionin toimielin on siirtänyt päätöstä koskevan toimivallan”.

Sosiaalisen ilmastorahaston täytäntöönpanemiseksi kutakin jäsenvaltiota koskeva rahoituspäätös on monivuotinen ja kattaa kauden 2026–2032, ja siinä ilmoitetaan myös

— tuensaajaksi määritelty jäsenvaltio

— toteutettavat toimenpiteet ja investoinnit

— ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset sekä luettelo välitavoitteista ja tavoitteista

— toimen kokonaiskesto

— rahastosta jäsenvaltiolle erissä maksettavat kokonaismäärärahat ja vastaavat vuotuiset määrärahat

— yksittäisten välitavoitteiden ja tavoitteiden maksatusarvot

— kansallinen rahoitusosuus

— seurantaa ja täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt ja aikataulu

— suunniteltujen välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista koskevat olennaiset indikaattorit ja niiden maksatusarvo saavuttamisen jälkeen

— järjestelyt, joiden mukaisesti komissiolla on oikeudet tutustua merkityksellisiin taustatietoihin

— budjettikohta.

Rahoituspäätökseen sisällytetään liite, joka sisältää jäsenvaltion vuotuiset määrärahat (perustuen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa koskevien ohjeiden liitteeseen I ja ottaen huomioon sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan 3 kohdan). Nämä määrärahat ilmoitetaan virallisesti kullekin jäsenvaltiolle, jotta niitä voidaan käyttää viitteenä rahoituksen toteuttamisessa ja rahoitustoimien perustana.

Tämä päätös hyväksytään sen rajoittamatta monivuotisen rahoituskehyksen asianmukaisten säännösten soveltamista vuonna 2028 alkavalla kaudella.

b. ***Oikeudellinen sitoumus***

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 19 artiklan mukaan komissio tekee kyseisen asetuksen 17 artiklassa tarkoitetun myönteisen päätöksen jälkeen kahdenvälisen sopimuksen asianomaisen jäsenvaltion kanssa. Tähän sopimukseen sisältyy i) yksityiskohtaiset tiedot kyseessä olevan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanosta, etenkin erityisistä seurantavelvoitteista, ii) valvontaan liittyvät säännöt ja menettelyt, iii) rahoitusoikaisut ja iv) muut EU:n tuen tehokkaan täytäntöönpanon kannalta merkitykselliset seikat.

Solmittu kahdenvälinen sopimus muodostaa varainhoitoasetuksessa tarkoitetun yksittäisen oikeudellisen sitoumuksen kaudeksi 2026–2032, sanotun kuitenkaan rajoittamatta päästökauppadirektiivin 30 d artiklan 4 kohdan, 30 i artiklan ja 30 k artiklan soveltamista.

c. ***Yksittäiset talousarviositoumukset***

Talousarviositoumusten osalta tiettyä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa varten maksettavien määrärahojen enimmäismäärä, joka on vahvistettu komission täytäntöönpanopäätöksissä sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan mukaisesti, olisi jaoteltava vuotuisiin eriin (sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 19 artiklan 2 kohta).

Jäsenvaltiokohtaiset yksittäiset talousarviositoumukset tehdään vuotuisina erinä. Ne perustuvat sen komission täytäntöönpanopäätöksen liitteeseen, jolla komissio antaa ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmasta myönteisen arvion ja joka toimii kyseisen jäsenvaltion monivuotisena rahoituspäätöksenä.

Kuten sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään, jos jäsenvaltion ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrä, josta on vähennetty kansallinen rahoitusosuus, on yhtä suuri tai suurempi kuin ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia koskevien ohjeiden liitteessä I tarkoitettu määrärahojen enimmäismäärä, vuotuiset yksittäiset talousarviositoumukset vastaavat kyseisessä liitteessä ilmoitettuja vuotuisia määriä.

Jos jäsenvaltion ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma hyväksytään sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti siten, että määrärahojen enimmäismäärä on pienempi kuin mitä kyseiselle jäsenvaltiolle on määritetty ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia koskevien komission ohjeiden liitteessä I, vuotuisia yksittäisiä talousarviositoumuksia pienennetään suhteellisesti ottaen huomioon sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaisessa komission päätöksessä esitetty sosiaalisen ilmastorahaston kokonaisrahoitusosuus.

Jos jäsenvaltio ei käytä koko määrärahaansa tiettynä vuonna, vuotuisen sitoumuksen käyttämättä jäänyt määrä siirretään seuraaville vuosille rahoituskauden loppuun asti.

Jäsenvaltioiden on aina osallistuttava vähintään 25 prosenttiin suunnitelmiensa arvioiduista kokonaiskustannuksista, kuten sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 15 artiklassa edellytetään.

d. *Maksusitoumusten vapauttaminen ja jäljellä olevat määrärahat*

Mahdolliset käyttämättä jääneet määrärahat vapautetaan sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 10 kohdan mukaisesti tukikauden lopussa ja sen jälkeen, kun kaikki maksut on suoritettu 31. joulukuuta 2033 mennessä.

Jos jäsenvaltio ei ole 15 kuukauden kuluessa yksittäisen oikeudellisen sitoumuksen tekemisestä edistynyt konkreettisesti minkään asiaankuuluvan välitavoitteen tai tavoitteen osalta, komissio ilmoittaa arviostaan jäsenvaltiolle ja antaa sille kaksi kuukautta aikaa esittää huomautuksensa, ennen kuin komissio tekee päätöksen kyseisten sopimusten irtisanomisesta ja määrärahojen vapauttamisesta (sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 7 kohta).

Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 12 artiklan 4 kohdan c alakohdassa säädetään, ja rajoittamatta päästökauppadirektiivin 30 d artiklan 4 kohdan kuudennen alakohdan soveltamista, komission olisi jaettava jäsenvaltioille 31. joulukuuta 2033 mennessä käyttämättä jääneitä määrärahoja vastaavat määrät päästökauppadirektiivin 30 d artiklan 5 kohdassa määriteltyjen päästöoikeuksien jakoa koskevien sääntöjen mukaisesti, jotta sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 3 artiklassa tarkoitetut tavoitteet voidaan saavuttaa.

VI. **Maksupyynnöt**

a. *Maksupyyntöjen tekeminen*

Kun asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu, jäsenvaltioiden on toimitettava asianmukaisesti perusteltu maksupyyntö komissiolle enintään kaksi kertaa vuodessa (31. heinäkuuta ja 31. joulukuuta mennessä). Maksupyynnössä on lueteltava kaikki välitavoitteet ja tavoitteet, jotka jäsenvaltio katsoo tyydyttävällä tavalla saavuttaneensa siten kuin sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artiklassa tarkoitetussa komission täytäntöönpanopäätöksessä säädetään. Maksupyyntöön olisi liitettävä kuhunkin saavutettuun välitavoitteeseen ja tavoitteeseen liittyvät asianmukaiset perustelut ja todisteet sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 19 artiklassa tarkoitetun kahdenvälisen sopimuksen mukaisesti. Välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisesta raportoiminen edellyttää ja vahvistaa, että asianomainen jäsenvaltio ei ole kumonnut aiemmin tyydyttävästi saavutettuihin välitavoitteisiin ja tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä.

Maksupyynnöt olisi toimitettava komission SFC2021-järjestelmän erityismoduulin kautta. Myös kaikki liiteasiakirjat, jotka todistavat asianmukaisten tavoitteiden ja välitavoitteiden onnistuneesta saavuttamisesta, on toimitettava SFC2021-järjestelmän kautta erottamattomana osana maksupyyntöä. Ennen pyynnön tekemistä olisi toteutettava teknisiä toimia sen todentamiseksi, että välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu.

Järjestelmä toimittaa jäsenvaltiolle sähköisen tiedoksiantotodistuksen hyvissä ajoin. Jäsenvaltioiden viranomaiset voivat tarvittaessa oikaista tai peruuttaa maksupyynnöt järjestelmän kautta ennen kuin komissio tekee sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanopäätökset.

Jos jäsenvaltio katsoo, että tietylle päivämäärälle asetettua välitavoitetta tai tavoitetta ei ole saavutettu, tai jos se on havainnut tavoitteen täytäntöönpanoon liittyviä ongelmia (kuten vireillä oleva tarkastus- tai valvontatyö, riittävän näytön puute tai muu syy), se voi pidättäytyä sisällyttämästä sitä maksupyyntöön ja pyytää silti maksua jäljellä olevista samalla päivämäärälle asetetuista välitavoitteista ja tavoitteista, jotka katsotaan täysin saavutetuiksi. Ennen maksupyynnön esittämistä jäsenvaltioita kehotetaan kuulemaan komissiota epävirallisesti sen varmistamiseksi, että asiakirja-aineisto on laadittu asianmukaisesti.

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 1 kohdan säännösten täyttämiseksi jäsenvaltion ei pitäisi sisällyttää pyyntöihin osittain saavutettuja yksittäisiä tavoitteita (joiden osalta esimerkiksi kahdeksan kymmenestä osatekijästä on ennakoitu saavutetuksi tiettyyn päivään mennessä). **Maksupyyntöihin olisi sisällytettävä ainoastaan täysin saavutettuja välitavoitteita ja tavoitteita.** Sellaisten tavoitteiden tai välitavoitteiden, joita ei ole saavutettu tai jotka on saavutettu vain osittain tiettyyn päivämäärään mennessä, edistämistä olisi jatkettava, ja kyseiset tavoitteet olisi sisällytettävä seuraaviin maksupyyntöihin, kun ne on tyydyttävästi saavutettu.

b. ***Johdon vahvistuslausuma***

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 21 artiklan 2 kohdan ja liitteen III mukaan jäsenvaltioiden on liitettävä jokaiseen maksupyyntöön allekirjoitettu johdon vahvistuslausuma.

Johdon vahvistuslausuma todistaa, että määrärahat on käytetty aiottuun tarkoitukseen, että maksupyynnön mukana toimitetut tiedot ovat täydelliset, paikkansapitävät ja luotettavat ja että käyttöön otetut sisäiset valvontajärjestelmät antavat tarvittavat takeet siitä, että määrärahoja on hallinnoitu kaikkien sovellettavien sääntöjen mukaisesti, erityisesti eturistiriitojen välttämistä, petosten torjuntaa, lahjontaa ja rahaston ja muiden unionin ohjelmien rahoituksen päällekkäisyyttä koskevien sääntöjen mukaisesti moitteettoman varainhoidon periaatetta noudattaen.

Johdon vahvistuslausuman olisi sisällettävä seuraavat tiedot:

(i) lausuma siitä, että maksupyynnön tiedot ovat asianmukaisesti esitetyt, täydelliset ja paikkansapitävät

(ii) lausuma siitä, että varat on käytetty niiden aiottuun käyttötarkoitukseen sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 19 artiklan nojalla tehdyn sopimuksen mukaisesti

(iii) lausuma siitä, että käyttöön otetut valvontajärjestelmät antavat tarvittavat takeet maksupyynnön perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta eli osoittavat, että kyseiset välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu

(iv) lausuma siitä, että käytössä olevat valvontajärjestelmät toimivat asianmukaisesti moitteettoman varainhoidon periaatetta noudattaen ja antavat tarvittaessa riittävät takeet siitä, että tuki myönnetään EU:n valtiontuki- ja hankintasääntöjen mukaisesti. Valvontajärjestelmien olisi erityisesti varmistettava, että petokset, lahjonta ja eturistiriidat ehkäistään, havaitaan ja korjataan ja että vältetään päällekkäistä rahoitusta rahastosta ja muista unionin ohjelmista

(v) lausuma siitä, että aiemmin saavutettuja välitavoitteita ja tavoitteita ei ole kumottu sen jälkeen, kun komissio on vahvistanut niiden saavuttamisen

(vi) vahvistus siitä, että ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanossa havaitut sääntöjenvastaisuudet on asianmukaisesti oikaistu ja asiaankuuluvat määrät peritty takaisin tuensaajilta.

Johdon vahvistuslausuman malli esitetään liitteessä II.

c. ***Yhteenveto tarkastuksista***

Jäsenvaltioiden olisi myös toimitettava kunkin maksupyynnön yhteydessä yhteenveto kansainvälisesti hyväksyttyjen tarkastusstandardien mukaisesti suoritetuista, valvontaviranomaisten toteuttamista tarkastuksista.

Yhteenvedon kattama ajanjakso tai siihen kuuluvien tarkastusten laajuus voi poiketa saavutettujen tavoitteiden ja välitavoitteiden kattamasta ajanjaksosta tai soveltamisalasta. Moitteettoman varainhoidon varmistamiseksi on kuitenkin suositeltavaa toteuttaa ennaltaehkäisevää tarkastustyötä (esimerkiksi tarkastamalla järjestelmä, jonka kautta sosiaalinen ilmastorahasto pannaan täytäntöön, jotta mahdolliset riskit voidaan havaita täytäntöönpanon varhaisessa vaiheessa) ennen maksupyyntöjen toimittamista komissiolle. Jos tällaisia ennaltaehkäiseviä tarkastuksia ei tehdä varhaisessa vaiheessa, jäsenvaltioilla on velvollisuus tehdä tarkastukset hyvissä ajoin ja toimittaa tulokset myöhempien maksupyyntöjen yhteydessä.

Yhteenvedon on sisällettävä muun muassa tarkastusten laajuus (eli tarkastetut toimenpiteet ja investoinnit sekä tarkastettu ajanjakso), analyysi havaituista puutteista ja toteutetut korjaavat toimet. Lopulliset tarkastuskertomukset tai muut olennaiset tiedot voidaan myös toimittaa komissiolle tiedoksi yhteenvedon liitteinä.

VII. **Komission arviointi ja maksupyyntöjen käsittely**

Tuloksellisuuteen perustuvan sosiaalisen ilmastorahaston maksut eivät liity ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden ja investointien todellisiin tai arvioituihin kustannuksiin. Sen sijaan kunkin maksun määrä liittyy välitavoitteisiin ja tavoitteisiin, joiden komissio on arvioinut toteutuneen tyydyttävästi.

a. ***Maksatusarvojen ennakkomääritelmä***

Kunkin välitavoitteen ja tavoitteen **maksatusarvo** vahvistetaan etukäteen komission täytäntöönpanopäätöksessä (sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 17 artikla). ”Maksatusarvolla” tarkoitetaan **rahallisen maksun arvoa**, joka liittyy ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan sisältyvän yksittäisen välitavoitteen tai tavoitteen tyydyttävään saavuttamiseen. Komissio suorittaa maksun jäsenvaltiolle tehtyään myönteisen arvion siitä, että kyseinen välitavoite tai tavoite on saavutettu tyydyttävästi.

Määrittäessään kunkin välitavoitteen ja tavoitteen maksatusarvoa komissio ottaa ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman arviointiprosessin aikana huomioon sen toimenpiteen tai investoinnin merkityksen, johon tavoitteet liittyvät, ja sen vaikutuksen sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 16 artiklan 3 kohdan kriteereihin.

Kustannusarvioituun toimeen liittyvän välitavoitteen tai tavoitteen maksatusarvo määritetään kyseisen toiminnon ennakkokustannusarvion perusteella. Periaatteessa kaikki kustannusvapaat toimenpiteet kytketään suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan kustannusarvioituun toimeen, joiden kustannukset arvioidaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmassa. Jos toimenpide liittyy suoraan yhteen tai useampaan toimeen, näiden toimenpiteiden mukaisten välitavoitteiden tai tavoitteiden maksatusarvo vahvistetaan osuutena niihin liitetyn investoinnin suunnitellusta arvosta. Jos toimenpide liittyy epäsuorasti useisiin toimiin, asianmukaisten välitavoitteiden tai tavoitteiden maksatusarvo määritellään prosenttiosuutena näille toiminnoille suunnitelluista kokonaismääristä. Poikkeustapauksissa kustannusvapaan toimenpiteen maksatusarvo voidaan määrittää prosenttiosuutena koko suunnitelmasta.

b. ***Myönteinen arvio ja maksaminen***

Kuten sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 3 kohdassa säädetään, kun komissio toteaa, että kaikki maksupyyntöön sisältyvät ilmoitetut välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu, se tekee yksittäisen päätöksen, jolla hyväksytään tietyn erän maksaminen osana varainhoitoasetuksen mukaista määrärahajakoa.

Komission yksittäinen maksupäätös on tehtävä aikaisintaan kahden kuukauden ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua maksupyynnön esittämiselle sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti asetetusta määräajasta.

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 5 kohdan mukaan erän maksumääräaika alkaa päivästä, jona erän maksuun oikeuttava komission päätös on annettu tiedoksi asianomaiselle jäsenvaltiolle. Tukikelpoisen määrän maksaminen riippuu komission rahoituksen saatavuudesta ja kunkin jäsenvaltion yksittäisissä talousarviositoumuksissa käytettävissä olevista riittävistä varoista. Jos maksua ei voida panna täytäntöön rahoituksen puutteen tai riittämättömien talousarviositoumusten vuoksi, maksun toteutusta jatketaan, kun tarvittava rahoitus on saatavilla tai uudet sitoumukset on tehty ja ennen uusien maksupyyntöjen käsittelyä.

Maksut suoritetaan kullekin jäsenvaltiolle niiden vuotuisten, etukäteen vahvistettujen yksittäisten talousarviositoumusten enimmäismäärään asti.

c. ***Välitavoitteen tai tavoitteen tyydyttävä saavuttaminen***

Välitavoitetta tai tavoitetta olisi pidettävä tyydyttävästi saavutettuna, jos sen aiottu tulos on saavutettu, kun otetaan huomioon hyväksyttyyn ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan sisältyvän välitavoitteen tai tavoitteen päämäärä, tavoitteen kuvaus, sen pohjimmainen tarkoitus ja asiaan liittyvän toimenpiteen tai investoinnin asiayhteys.

Kuvaus toimenpiteestä tai investoinnista, johon välitavoite tai tavoite liittyy, sekä muut ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman asiaankuuluvat osiot kertovat välitavoitteen tai tavoitteen tulkinnan asiayhteydestä ja sen pohjimmaisesta tarkoituksesta. Välitavoitteen tai tavoitteen arvioinnissa olisi noudatettava harkintaan perustuvaa logiikkaa ja keskityttävä siihen, saavutetaanko välitavoitteen tai tavoitteen aiottu tulos, sen sijaan, että keskityttäisiin kaikkien kussakin välitavoitteessa tai tavoitteessa asetettujen yksittäisten vaatimusten täyttymiseen.

d. ***Kielteinen arvio välitavoitteesta tai tavoitteesta, maksujen keskeyttäminen***

Kuten sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 4 kohdassa säädetään, jos komissio arviointinsa perusteella toteaa, että jotakin jäsenvaltion maksupyynnössä erittelemää välitavoitetta tai tavoitetta ei ole saavutettu tyydyttävästi, komissio ilmoittaa aikeestaan keskeyttää määrärahojen osan maksaminen suhteessa saavuttamattomaan tavoitteeseen tai välitavoitteeseen. Komissio antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle perustellun lausunnon välitavoitteista ja tavoitteista, joita se ei katso saavutetuiksi, ja antaa sille mahdollisuuden esittää huomautuksensa yhden kuukauden kuluessa päivästä, jona komission arviointi on annettu tiedoksi.

Tämän ajanjakson jälkeen komissio tekee asiaankuuluvat päätökset, joilla hyväksytään sellaisen maksuerän suorittaminen, joka vastaa saavutettuina pidettyjen tavoitteiden ja välitavoitteiden maksatusarvoja, ja keskeytetään maksaminen jäljellä olevien saavuttamatta jääneiden tavoitteiden ja välitavoitteiden osalta.

Jäsenvaltiolla on keskeyttämispäätöksen tiedoksisaamisesta alkaen yhdeksän kuukautta aikaa saavuttaa välitavoitteet ja tavoitteet, joiden osalta maksu on keskeytetty. Jos näiden yhdeksän kuukauden kuluttua kyseisiä välitavoitteita ja tavoitteita ei ole vieläkään saavutettu, komissio ilmoittaa jäsenvaltiolle tavoitteiden puutteellista saavuttamista koskevista havainnoistaan. Jäsenvaltio voi esittää huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa tästä tiedoksiannosta.

Jos komissio toteaa jäsenvaltiota kuultuaan, että keskeytyksen kohteena olevaa välitavoitetta tai tavoitetta ei ole vielä saavutettu, se vähentää määrärahoja oikeasuhteisesti sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 6 kohdan nojalla. Alennettava määrä vastaa periaatteessa aiemmin keskeytettyä määrää, jollei jäsenvaltio osoita, että yhdeksän kuukauden aikana on saavutettu tyydyttävästi joitakin aiemmin saavuttamatta jääneitä välitavoitteita tai tavoitteita tai että suunnitellun tuloksen saavuttamisessa on edistytty, jolloin vähennystä voidaan mukauttaa vastaavasti.

Keskeytys olisi lopetettava ainoastaan, jos asianmukaiset välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu tyydyttävästi. Näissä tapauksissa sovelletaan edellisessä jaksossa esitettyjä säännöksiä, ja komissio tekee yksittäisen päätöksen, jolla hyväksytään keskeytettyjen määrien maksaminen.

e. ***Alun perin arvioiduista kustannuksista poikkeaminen***

Poikkeamat ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman alkuperäisessä tai myöhemmässä versiossa esitettyjen arvioitujen kustannusten ja tietyn investoinnin lopullisille vastaanottajille maksettujen määrien välillä edellyttävät lisäarviointia. Jos tämän arvioinnin jälkeen vaikuttaa siltä, että investoinnin alkukustannukset yliarvioitiin suoritetun tarkastuksen seurauksena, ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa on muutettava suunniteltujen tavoitteiden ja välitavoitteiden korjaamiseksi tai jäljellä olevan rahoituksen kohdentamiseksi uudelleen. Tällaisissa tapauksissa tiedot, jotka on kerätty todellisista maksuista, joilla jäsenvaltio on maksanut lopullisille tuensaajille rahastosta myönnettäviä määrärahoja (sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 21 artiklan 2 kohdan d alakohta), voivat muun muassa toimia keinona tarkistaa ennakkokustannusarvioiden oikeellisuus ja siten varmistaa, että sosiaalisen ilmastorahaston varat käytetään tehokkaasti.

f. ***Suhteelliset maksut, jos resurssit ovat rajalliset***

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 9 kohdassa säädetään, että jos rahastolle osoitetut varat eivät jollakin maksupyyntökierroksella riitä kattamaan esitettyjä maksupyyntöjä, komissio maksaa jäsenvaltioille **määräsuhteessa, joka määritetään käytettävissä olevien maksujen osuutena suhteessa hyväksyttyjen maksujen kokonaismäärään, enintään jäsenvaltioiden yksilöllisten vuotuisten määrärahojen summaan asti**. Seuraavalla maksupyyntökierroksella komission olisi annettava etusija niille jäsenvaltioille, joiden maksut viivästyivät edeltävällä maksupyyntökierroksella, ja vasta tämän jälkeen uusille maksupyynnöille.

Jos jäsenvaltiolle myönnetyn määräsuhteisen maksun määrä ylittää kyseisen jäsenvaltion talousarviositoumusten määrän, summa maksetaan kahdessa vaiheessa: i) enintään avoimen talousarviositoumuksen suuruinen määrä maksetaan sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 5 kohdassa vahvistettujen maksusääntöjen mukaisesti ja ii) loppuosa hyväksytystä maksusta maksetaan, kun uudet sitoumukset tehdään seuraavan vuoden alussa.

g. ***Vakava alisuoriutuminen ja sopimuksen irtisanominen***

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 7 kohdassa säädetään, että jos jäsenvaltio ei ole 15 kuukauden kuluessa päivästä, jona 19 artiklassa tarkoitetut asiaankuuluvat sopimukset on tehty, edistynyt konkreettisesti minkään asiaankuuluvan välitavoitteen ja tavoitteen osalta, komission olisi irtisanottava kyseiset vahvistetut sopimukset ja vapautettava määrärahojen määrä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta varainhoitoasetuksen 14 artiklan 3 kohdan soveltamista.

Tällaisen tilanteen ennaltaehkäisemiseksi komissio suorittaa säännöllistä seurantaa aina täytäntöönpanon varhaisista vaiheista lähtien, jopa ennen kuin ensimmäisistä välitavoitteista ja tavoitteista on raportoitava. Seuranta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa, ja se voidaan toteuttaa kirjallisina huomautuksina, operatiivisissa kokouksissa jaettuina lausuntoina ja virallisena täytäntöönpanoa koskevana vuoropuheluna nimettyjen sosiaalisen ilmastorahaston viranomaisten kanssa tai minkä tahansa muun soveltuvan järjestelyn muodossa.

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 20 artiklan 7 kohdan mukaan komissio tekee päätöksen kyseisen asetuksen 19 artiklan nojalla tehtyjen sopimusten irtisanomisesta annettuaan jäsenvaltiolle mahdollisuuden esittää huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on antanut tiedoksi arvionsa, jonka mukaan konkreettista edistystä ei ole tapahtunut.

Tällaisen tilanteen ennaltaehkäisemiseksi komissio suorittaa säännöllistä seurantaa aina täytäntöönpanon varhaisista vaiheista lähtien, jopa ennen kuin ensimmäisistä välitavoitteista ja tavoitteista on raportoitava. Seuranta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa, ja se voidaan toteuttaa kirjallisina huomautuksina, operatiivisissa kokouksissa jaettuina lausuntoina ja virallisena täytäntöönpanoa koskevana vuoropuheluna nimettyjen sosiaalisen ilmastorahaston viranomaisten kanssa tai minkä tahansa muun soveltuvan järjestelyn muodossa.

VIII. **EU:n taloudellisten etujen suojaaminen**

Toteuttaessaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmia jäsenvaltioiden on varojen saajina toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi.

On erityisen tärkeää varmistaa, että määrärahojen käyttö on sovellettavan EU:n ja kansallisen lainsäädännön mukaista etenkin petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemisen, havaitsemisen ja korjaamisen osalta, kuten sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 21 artiklassa säädetään. Tätä vaatimusta sovelletaan rahastosta tuettaviin toimenpiteisiin ja investointeihin, mukaan lukien niihin, joita toteuttavat muut julkiset tai yksityiset yhteisöt kuin haavoittuvat kotitaloudet, haavoittuvat mikroyritykset tai haavoittuvat liikenteen käyttäjät.

a. ***Hallinnointi- ja valvontajärjestelmät***

Jäsenvaltioiden on perustettava vaikuttava ja tehokas sisäinen valvontajärjestelmä oman institutionaalisen, oikeudellisen ja taloudellisen kehyksensä mukaisesti. Sisäiseen valvontajärjestelmään on kuuluttava tehtävien eriyttäminen sekä raportointi-, valvonta- ja seurantajärjestelyt.

Hallinnointi- ja valvontajärjestelmien on kyettävä antamaan viranomaisille takeet siitä, että ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmassa asetetut välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu, että määrärahoja on hallinnoitu kaikkien sovellettavien säädösten ja etenkin valtiontukia ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen mukaisesti ja että eturistiriidat, petokset, lahjonta ja rahoituksen päällekkäisyys on estetty, havaittu ja korjattu täytäntöönpanon aikana ja ennen maksupyynnön toimittamista komissiolle yhdessä tavoitteiden ja välitavoitteiden saavuttamisesta kertovan näytön kanssa.

Täytäntöönpanoviranomaisten on otettava käyttöön asianmukaiset hallinnon tarkastukset sen varmistamiseksi, että ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan sisältyvät välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu ja että vakavia sääntöjen-vastaisuuksia, kuten petoksia, lahjontaa, eturistiriitoja tai päällekkäistä rahoitusta, ei esiinny. Tarkastuksiin voi sisältyä esimerkiksi asiakirjatarkastuksia, paikalla tehtäviä tarkastuksia ja aihekohtaisia tarkastuksia.

Lisäksi jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön tehokkaita ja oikeasuhteisia petosten- ja lahjonnantorjuntaan tähtääviä toimenpiteitä sekä muita toimenpiteitä, joiden avulla eturistiriitoja voidaan välttää tehokkaasti. Jäsenvaltioiden on myös toteuttava oikeudellisia toimia väärinkäytettyjen varojen perimiseksi takaisin. Lisäksi on säädettävä erityisistä petosriskiä lieventävistä toimenpiteistä, jotka perustuvat asianmukaiseen petosriskin arviointiin. Hallinnointijärjestelmien avulla on varmistettava, että käytössä on toimivat menettelyt, että kaikista petos-, lahjonta- ja eturistiriitatapauksista tehdään asianmukaisesti ilmoitus ja että ne oikaistaan takaisinperinnän avulla.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava tarkoituksenmukaisista menettelyistä johdon vahvistuslausuman ja kansallisella tasolla suoritettuja tarkastuksia koskevan yhteenvedon laatimista varten sekä kaikkien tarvittavien tietojen säilyttämiseksi jäljitysketjua varten.

b. ***Petosten ehkäiseminen***

Petosten ehkäisyä ja yleistä valvontaa varten jäsenvaltioita pyydetään komissiolle toimitettavan johdon vahvistuslausuman ja tarkastusten yhteenvedon yhteydessä ilmoittamaan havaituista puutteista ja toteutetuista korjaavista toimista. Näitä puutteita ovat muun muassa seuraavat:

a) sääntöjenvastaisuudet, joista toimivaltainen joko hallinnollinen tai oikeudellinen viranomainen on tehnyt ensimmäisen kirjallisen arvioinnin, jossa todetaan erityisten tosiseikkojen perusteella, että sääntöjenvastaisuus on havaittu, riippumatta siitä, että tätä päätelmää voi myöhemmin olla tarpeen tarkistaa tai se on peruutettava hallinnollisen tai oikeudellisen menettelyn seurauksena

b) direktiivin (EU) 2017/1371 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa ja 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut sääntöjenvastaisuudet, joiden vuoksi kansallisella tasolla on aloitettava hallinnollinen tai oikeudellinen menettely sen selvittämiseksi, onko kyseessä petos tai muu rikos, sekä niiden jäsenvaltioiden osalta, joita kyseinen direktiivi ei sido, yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (1) K.3 artiklan perusteella tehdyn yleissopimuksen 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut sääntöjenvastaisuudet;

c) konkurssia edeltävät sääntöjenvastaisuudet

d) erityiset sääntöjenvastaisuudet tai sääntöjenvastaisuuksien ryhmät, joiden osalta komissio toimittaa jäsenvaltiolle kirjallisen tietopyynnön jäsenvaltion alkuperäisen ilmoituksen jälkeen.

Vastuu sääntöjenvastaisuuksista ilmoittamisesta on sillä jäsenvaltiolla, jossa sääntöjenvastaiset kustannukset ovat aiheutuneet lopulliselle tuensaajalle ja jossa ne on maksettu toiminnan aikana.

Jäsenvaltion on suositeltavaa ilmoittaa välittömästi komissiolle havaituista tai oletettavasti tapahtuneista sääntöjenvastaisuuksista ja mainita muut jäsenvaltiot, joita asia koskee, jos sääntöjenvastaisuuksilla on jäsenvaltion alueen ulkopuolelle kohdistuvia vaikutuksia.

Sääntöjenvastaisuuksista ilmoittaessaan kansallisten viranomaisten olisi käytettävä yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen liitteessä XII hyväksyttyä vakiomallia, johon on tehty ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman kohdetta koskevat asiaankuuluvat mukautukset. Tätä varten komissio suosittelee painokkaasti sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän käyttöä, mikä mahdollistaisi myös sääntöjenvastaisuuksien viemisen johdon vahvistuslausumaan ja tarkastusyhteenvetoon liitettyyn tiedostoon.

Raportoituja tietoja on käytettävä yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen liitteessä XII olevan 1.5 kohdan mukaisesti.

c. ***Eturistiriita***

Eturistiriita syntyy, kun EU:n talousarvion toteuttamiseen osallistuva taho ei pysty hoitamaan tehtäviään puolueettomasti ja objektiivisesti henkilökohtaisten etujensa vuoksi. **Varainhoitoasetuksen 61 artiklan** mukaan eturistiriita on olemassa, jos näiden tehtävien puolueeton ja objektiivinen hoitaminen vaarantuu perhe- tai tunnesiteisiin, poliittiseen tai kansalliseen yhteenkuuluvuuteen tai taloudellisiin etuihin liittyvästä tai mistä tahansa muusta, asianomaisen henkilökohtaisiin etuihin suoraan tai välillisesti liittyvästä syystä. Sosiaalisen ilmastorahaston täytäntöönpanoon osallistuvien on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet eturistiriidan ehkäisemiseksi ja sellaisten tilanteiden käsittelemiseksi, joiden voidaan objektiivisesti katsoa aiheuttavan eturistiriidan.

Tyypillisiä esimerkkejä eturistiriidoista ovat esimerkiksi

— henkilökohtainen (taloudellinen tai muu) hyöty,

— ihmissuhteet (kuten perheenjäsenet, ystävät tai entiset työnantajat),

— kaksoisroolit (kuten henkilö, joka toimii sekä virkamiehenä että hankkeen edunsaajana).

Eturistiriitoja koskevia sääntöjä sovelletaan **kaikkiin henkilöihin ja yhteisöihin**, jotka osallistuvat sosiaalisen ilmastorahaston hallinnointiin ja valvontaan. Näin ollen säännöt koskevat henkilöitä, jotka työskentelevät niiden viranomaisten palveluksessa, jotka mainitaan näiden ohjeiden nimeämistä käsittelevässä kohdassa.

Sosiaalisen ilmastorahaston täytäntöönpanoelinten olisi rehellisyyden ja kansalaisten luottamuksen turvaamiseksi toteutettava seuraavat ennaltaehkäisevät toimet:

a) Riskinarviointi

— Tunnista asemat ja prosessit, joissa eturistiriitoja todennäköisesti syntyy.

— Keskity riskinarvioinnissa havaittuihin riskialttiimpiin alueisiin.

b) Menettelysäännöt ja lausumat

— Vaadi, että koko henkilöstö ja ulkopuoliset asiantuntijat laativat lausuman ristiriitojen puuttumisesta.

— Pane täytäntöön selkeät etiikkaa ja ammatillista käyttäytymistä koskevat menettelysäännöt.

c) Tehtävien eriyttäminen

— Varmista, ettei kenelläkään henkilöllä ole useita rooleja, jotka voivat vaikuttaa päätöksiin kohtuuttomasti.

— Erota toisistaan keskeiset toiminnot, kuten arviointi ja valvonta.

d) Avoimuus päätöksenteossa

— Säilytä täydelliset asiakirjat eturistiriidattomuutta koskevista lausumista.

e) Koulutus ja tietoisuus

— Tarjoa henkilöstölle ja sidosryhmille säännöllistä koulutusta eturistiriitojen tunnistamisesta ja hallinnasta.

Havaitseminen ja hallinnointi

Jos epäillään eturistiriitaa tai sellainen havaitaan,

— asianomaisen henkilön on välittömästi ilmoitettava tilanteesta,

— asiaan liittyvän viranomaisen on ryhdyttävä ripeisiin toimiin riskin poistamiseksi esimerkiksi siirtämällä vastuita tai poistamalla kyseinen henkilö prosessista,

— kaikki tilanteet on kirjattava asianmukaisesti.

Jos epäillään petosta, asia olisi **saatettava Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) käsiteltäväksi** (ks. petoksia koskeva jakso).

Velvoitteiden noudattamatta jättämisen seuraukset

Jos eturistiriitoihin ei puututa tai niitä ei estetä, laiminlyönneillä voi olla vakavia taloudellisia seurauksia ja komissio voi periä varat takaisin sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 21 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti.

d. ***Päällekkäisen rahoituksen ehkäiseminen ja täydentävyys muiden rahoitusvälineiden kanssa***

Päällekkäisen rahoituksen ehkäiseminen on olennaisen tärkeää EU:n varojen tehokkaan ja vaikuttavan käytön varmistamiseksi. Päällekkäisellä rahoituksella tarkoitetaan tilanteita, joissa **samat kustannukset katetaan useista EU:n rahoituslähteistä**, mikä johtaa tehottomuuteen ja varojen väärinkäyttöön.

Sosiaalisen ilmastorahaston puitteissa toimenpiteille ja investoinneille voidaan myöntää täydentävää tukea muista EU:n rahastoista. Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 13 artiklan mukaan rahastosta myönnettävän tuen on kuitenkin oltava **täydentävää**, eikä se saa kattaa samoja kustannuksia kuin muista EU:n ohjelmista saatava tuki.

Elpymis- ja palautumistukivälineen tavoin sosiaalisen ilmastorahaston puitteissa voi esiintyä päällekkäistä rahoitusta kahdella tasolla:

— **Jäsenvaltioiden tasolla**. Jäsenvaltioiden on yksilöitävä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmissaan ”tiedot toimenpiteiden ja investointien nykyisestä tai suunnitellusta rahoituksesta muista unionin, kansainvälisistä, julkisista tai tarvittaessa yksityisistä lähteistä, jotka edistävät suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä ja investointeja”. Kun ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma on hyväksytty, muista EU:n rahastoista mahdollisesti saatava suunnitelman kustannusarvioon jo sisältyvien kustannusten kattamiseen myönnetty lisätuki johtaisi siihen, että jäsenvaltio saisi tukea kahdesta eri EU:n rahoituslähteestä samojen kustannusten kattamiseksi.

— **Lopullisten tuensaajien tasolla.** Lopullinen tuensaaja ei saisi saada tukea samojen kustannusten kattamiseen sosiaalisesta ilmastorahastosta – jäsenvaltion kautta – ja muista unionin rahastoista.

Seuraavassa esitetään **jäsenvaltioiden velvoitteet ja velvollisuudet**, jotka koskevat päällekkäisen rahoituksen ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista.

Suunnitteluvaihe

— Jäsenvaltioiden on sisällytettävä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmiinsa kattavat tiedot olemassa olevasta tai suunnitellusta EU:n rahoituksesta. Näin edistetään avoimuutta ja tuetaan mahdollisten päällekkäisyyksien varhaista havaitsemista.

— Kunkin ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman on oltava riittävän yksityiskohtainen, jotta voidaan osoittaa, että kustannuksia ei kateta useammasta kuin yhdestä EU:n rahoituslähteestä. Sosiaalisen ilmastorahaston tuloksellisuuteen perustuvan luonteen vuoksi, kun sosiaalisen ilmastorahaston tukea yhdistetään muista EU:n rahastoista saatavaan tukeen, kustannusten selkeä ennakkoerottelu on oletusarvoinen menettelytapa päällekkäisen rahoituksen välttämiseksi. Vain osittain sosiaalisesta ilmastorahastosta rahoitettavissa toimenpiteissä jäsenvaltioiden olisi selkeästi eroteltava sosiaalisesta ilmastorahastosta rahoitettavat hankkeen osat ja muista EU:n rahastoista rahoitettavat hankkeen osat. Niiden olisi ilmoitettava tästä erottelusta toimittaessaan ennakkokustannusarvionsa ja eriteltävä EU:n eri välineiden puitteissa ilmoitettavat välitavoitteet ja tavoitteet. Kustannusten ennakkoerottelu voidaan määrittää esimerkiksi yksilöimällä yhteisrahoitetun menetelmän erilliset toteutusvaiheet tai erottamalla toisistaan eri kustannusluokat ja osoittamalla ne asianomaisiin EU:n rahoitusvälineisiin.

— Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmissa olisi selkeästi hahmoteltava kansallisella ja alueellisella tasolla luodut rakenteet, menettelyt ja valvontamekanismit, joilla pyritään torjumaan päällekkäistä rahoitusta. Nämä mekanismit olisi sisällytettävä laajempiin valvontajärjestelmiin.

Toteutusvaihe

— Jäsenvaltiot ovat ensisijaisesti vastuussa sosiaalisen ilmastorahaston varojen käytön seurannasta täytäntöönpanon aikana. Tähän sisältyy esimerkiksi sen varmistaminen, että kaikki investoinnit ja toimenpiteet rahoitetaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman mukaisesti ja että korjaavia toimia toteutetaan, jos päällekkäistä rahoitusta havaitaan.

— On olennaisen tärkeää, että jäsenvaltiot suorittavat säännöllisiä hallinnollisia tarkastuksia myös lopullisten tuensaajien tasolla, jotta mahdolliset päällekkäistä rahoitusta koskevat tilanteet voidaan havaita ja korjata. Havainnot ja korjaavat toimenpiteet olisi raportoitava johdon vahvistuslausumissa ja tarkastusten yhteenvedoissa.

— Havaitsemismekanismit. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön tehokkaita tiedonkeruu- ja ristiintarkastusmenetelmiä valvontajärjestelmissään. Jäsenvaltioita kannustetaan erityisesti käyttämään yhdennettyä tietojärjestelmää sen varmistamiseksi, että päällekkäisyydet muiden EU:n rahastojen kanssa tunnistetaan nopeasti. Lopullisten tuensaajien tasolla tarkastuksiin olisi sisällyttävä päällekkäisen rahoituksen puuttumista koskevien itse annettujen ilmoitusten vahvistaminen ja asianmukaiset lisätiedot, esimerkiksi ristiintarkastus käytettävissä olevien tietokantojen tai lopullisten tuensaajien kirjanpitojärjestelmän kanssa.

— Korjaavat toimenpiteet. Havaittuaan päällekkäistä rahoitusta jäsenvaltioiden on käynnistettävä perintämenettely varojen perimiseksi takaisin lopullisilta tuensaajilta. Rahoituslähdettä, jonka osalta rahoituspäätös on viimeksi tehty, olisi mukautettava kyseisen EU-ohjelman sääntöjen mukaisesti.

Komission rooli

Komissiolla on edelleen valvontatehtävä, jonka puitteissa se arvioi ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmissa vahvistettujen valvontajärjestelyjen ennakkomäärittelyä ja riittävyyttä sekä valvoo jäsenvaltioiden tarkastuksia täytäntöönpanon aikana. Komissio voi pyytää lisätietoja ja puuttua asiaan, jos jäsenvaltiot eivät toteuta tarvittavia korjaavia toimenpiteitä.

Komissio voi tehdä omia tarkastuksiaan, ja päällekkäistä rahoitusta havaitessaan se voi käynnistää varojen takaisinperinnän EU:n talousarvion suojaamiseksi.

e. ***Yhdenmukaisuus EU:n valtiontukisääntöjen kanssa***

Kuten sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen johdanto-osan 40 kappaleessa todetaan, SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluville toimenpiteille ja investoinneille myönnettävän tuen on oltava EU:n valtiontukisääntöjen mukaista.

Jos kansallisilla viranomaisilla on harkintavaltaa EU:n varojen käytön suhteen, varat ovat valtiontukea, jos kaikki muut SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan kriteerit täyttyvät. Koska SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan kriteerit ovat luonteeltaan kumulatiivisia, valtiontuen olemassaolo voidaan sulkea pois, jos yksikin kriteereistä jää täyttymättä ([18]).

Esimerkiksi tuki toimintaan, joka ei ole luonteeltaan taloudellista (eli jota ei käytetä tavaroiden tai palvelujen tarjoamiseen markkinoilla), ei ole valtiontukea. Tämä voi koskea esimerkiksi kotitalouksille oman asunnon kunnostamista varten myönnettävää tukea edellyttäen, että asuntoa ei vuokrata pois tai käytetä muuhun taloudelliseen toimintaan. Jos tukea kuitenkin myönnetään omistajille, jotka vuokraavat kiinteistönsä haavoittuville kotitalouksille, valtiontukisäännöt on otettava huomioon. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioilla on mahdollisuus myöntää tukea yleisessä vähämerkityksistä tukea koskevassa asetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti. Asetuksessa säädetään muun muassa, että jäsenvaltion yhdelle yritykselle myöntämän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 300 000 euroa minkään kolmen vuoden jakson aikana ([19]).

Kun valtiontuki on vahvistettu, toimenpiteille ja investoinneille myönnettävästä tuesta on ilmoitettava ja komission on hyväksyttävä se ennen kuin jäsenvaltiot voivat myöntää sen. Poikkeuksena on, jos kyseiset toimenpiteet ja investoinnit täyttävät edellytykset, joista säädetään jossakin ryhmäpoikkeusasetuksessa – erityisesti yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa, jossa tietyt tukimuodot todetaan sisämarkkinoille soveltuviksi SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti – tai jos ne kuuluvat vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen soveltamisalaan.

Tämän perusteella jäsenvaltioita kehotetaan laatimassaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmassa kunkin toimenpiteen ja investoinnin osalta

— täsmentämään, onko toimenpiteelle tai investoinnille myönnetty tuki SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea[10], tai

— täsmentämään, rahoitetaanko toimenpide tai investointi ryhmäpoikkeusasetuksen, erityisesti yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tai yleisen vähämerkityksisen tuen järjestelmän, soveltamisalaan kuuluvan voimassa olevan valtiontukijärjestelmän perusteella vai hyväksytäänkö se komission valtiontukipäätöksellä (jossa ilmoitetaan tällaisen järjestelmän viitenumero), tai

— täsmentämään, johtaako toimenpide tai investointi uuteen valtiontukitoimenpiteeseen, ja selvittämään, täyttääkö se jossakin ryhmäpoikkeusasetuksessa tai yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyt edellytykset (ilmoittaen asianmukaisen artiklan) tai vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen edellytykset, tai

— täsmentämään, edellyttääkö toimenpide tai investointi valtiontuki-ilmoitusta, ja jos edellyttää, jäsenvaltiota kehotetaan kertomaan, milloin jäsenvaltio aikoo antaa komissiolle ennakkoilmoituksen tai ilmoituksen suunnitellusta toimenpiteestä tai investoinnista. Lisäksi jäsenvaltiota kehotetaan erittelemään sovellettava valtiontukiväline, jotta tuen soveltuvuus sisämarkkinoille voidaan varmistaa.

On huomattava, että jos asetuksen (EY) N:o 1370/2007 säännöksiä noudatetaan, maaliikenteen julkisen palvelun velvoitteista maksettava korvaus on vapautettu SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta komissiolle annettavaa ennakkoilmoitusta koskevasta vaatimuksesta ([20]).

Jos jäsenvaltio on epävarma siitä, liittyykö toimenpiteeseen tai investointiin valtiontukea tai onko se EU:n valtiontukisääntöjen mukainen, sen olisi kuultava komissiota asiasta.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava valtiontukitoimenpiteistä komissiolle ennen niiden toteuttamista SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

([18]) Komission tiedonannossa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01) annetaan lisäohjeita ja esimerkkejä siitä, mitä toimenpiteitä voidaan pitää valtiontukena, ottaen huomioon vuoteen 2016 mennessä saadut kokemukset. Seuraavissa elpymis- ja palautumistukivälineen valtiontukea koskevissa ohjeellisissa malleissa annetaan esimerkkejä siitä, milloin kyseessä on valtiontuki ja milloin ei, sekä tietoja mahdollisesti sovellettavista valtiontukimenettelyistä ja -välineistä:
- Guiding template: Investment/operating aid for the reduction and removal of greenhouse gas emissions including through support for renewable energy and energy efficiency
- Guiding template: Energy efficiency in buildings
- Guiding template: Premiums for the acquisition of zero- and low-emission road vehicles.

([19]) Komission asetus (EU) 2023/2831, annettu 13 päivänä joulukuuta 2023, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (EUVL L, 2023/2831, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj).

([20]) Lisää ohjeita on saatavilla komission tiedonannossa rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista annettua asetusta (EY) N:o 1370/2007 koskevista tulkitsevista suuntaviivoista (EUVL C 222, 26.6.2023, s. 1).

Jos jäsenvaltio myöntää valtiontukea ryhmäpoikkeusasetuksen tai vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen nojalla, jäsenvaltion vastuulla on varmistaa, että tuki on kaikkien asiaa koskevien säännösten mukaista ([21]).

f. ***Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattaminen***

Moitteettoman varainhoidon varmistamiseksi ja rahaston tuloksellisuuteen perustuvan luonteen mukaisesti olisi vahvistettava erityiset säännöt talousarviositoumuksia, maksuja, rahoituksen keskeyttämistä ja varojen takaisinperintää sekä rahoitustukea koskevien sopimusten irtisanomista varten. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että varojen käyttö rahastosta tuettujen toimenpiteiden yhteydessä on sovellettavan EU:n ja kansallisen lainsäädännön mukaista, mukaan lukien tieliikenteen julkisia hankintoja ja julkisen palvelun velvoitteita koskeva lainsäädäntö ([22]). Jäsenvaltioiden on myös perustettava sisäisen valvonnan järjestelmiä, jotta saadaan varmuus vaatimustenmukaisuudesta.

Kansallisten viranomaisten olisi valvontajärjestelmää luodessaan arvioitava eri toimenpiteiden luontaisia riskejä ja sitä, voitaisiinko julkisia hankintoja koskevia säännöksiä soveltaa välitavoitteisiin ja tavoitteisiin vaikuttavien toimien ja julkisia hankintoja koskevien menettelyjen välisen suoran yhteyden kautta, ja arvioitava tarvittavien valvontatoimien laajuutta asianmukaisen riskinarvioinnin perusteella.

Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi esitettyjen järjestelyjen olisi oltava oikeasuhteisia tunnistettuihin riskeihin nähden, ja luotettavan valvontajärjestelmän olemassaolo olisi vahvistettava nimettyjen tarkastuselinten suorittamien järjestelmätarkastusten avulla. Varmuuden voi saada myös muihin rahastoihin liittyvän tarkastustyön perusteella, jos julkisten hankintojen valvontajärjestelmä on samanlainen kuin sosiaalisessa ilmastorahastossa käytetty järjestelmä.

Kun otetaan huomioon sosiaalisen ilmastorahaston luonne eli se, että maksut liittyvät välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen, kaikkien toteutettuihin toimenpiteisiin liittyvien julkisten hankintamenettelyjen tarkastamista ei edellytetä. Jos kuitenkin välitavoitteita ja tavoitteita edistävien toimien ja julkisia hankintoja koskevien menettelyjen välillä on suora yhteys, kansallisten viranomaisten olisi vahvistettava selkeät menettelyt, joilla määritetään riskinarvioinnin avulla, kuinka paljon työtä julkisia hankintoja koskeva menettely vaatii, myös sopimuksen täytäntöönpanovaiheessa.

Julkisissa hankinnoissa havaitut tai kansallisille viranomaisille ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet määritetään, kun toimien ja sääntöjenvastaisten julkisten hankintamenettelyjen välillä on suora yhteys. Selkeä suora yhteys syntyy esimerkiksi silloin, kun rakennusten perusparannuksia koskevassa julkisessa hankintasopimuksessa havaitaan sääntöjenvastaisuus, jos suunnitelmassa eritelty investointi liittyy energiakorjauksiin.

Jos kansalliset elimet (tai komissio) havaitsevat julkisia hankintoja koskevia sääntöjenvastaisuuksia, olisi tehtävä oikeasuhteisia korjauksia EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi ja EU:n ja kansallisen lainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi.

Jos taloudellisia vaikutuksia ei voida tarkasti määrittää julkisia hankintoja koskevan menettelyn sääntöjenvastaisuuden luonteen vuoksi, on tehtävä kiinteämääräinen oikaisu asianmukaisin perustein. Lisäksi rahoitusoikaisuja voidaan tehdä vain, jos tapahtuneella sääntöjenvastaisuudella on tai voisi olla taloudellinen vaikutus unionin talousarvioon. Komissio katsoo, että muita EU:n rahastoja koskevat ohjeet ([23]) soveltuvat oikeasuhteisen oikaisun määrittämiseen.

([21]) Komission tiedonannossa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01) annetaan lisäohjeita ja esimerkkejä siitä, mitä toimenpiteitä voidaan pitää valtiontukena, ottaen huomioon vuoteen 2016 mennessä saadut kokemukset. Seuraavissa elpymis- ja palautumistukivälineen valtiontukea koskevissa ohjeellisissa malleissa annetaan esimerkkejä siitä, milloin kyseessä on valtiontuki ja milloin ei, sekä tietoja mahdollisesti sovellettavista valtiontukimenettelyistä ja -välineistä:
— Guiding template: Investment/operating aid for the reduction and removal of greenhouse gas emissions including through support for renewable energy and energy efficiency
— Guiding template: Energy efficiency in buildings
— Guiding template: Premiums for the acquisition of zero- and low-emission road vehicles

([22]) Asetuksessa (EY) N:o 1370/2007 vahvistetaan tieliikenteen julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten pakollisen tarjouskilpailutuksen periaate. Asetuksessa vahvistetaan ehdot, joiden mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset julkisen palvelun velvoitteita määrätessään tai niitä koskevia sopimuksia tehdessään korvaavat julkisen liikenteen harjoittajille aiheutuvat kustannukset ja/tai myöntävät yksinoikeuksia vastineena julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta.

([23]) Komission päätös, annettu 14 päivänä toukokuuta 2019, suuntaviivoista niiden rahoitusoikaisujen määrittämiseksi, jotka tehdään unionin rahoittamiin menoihin julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisen vuoksi.

Rahoitusoikaisun perusteita määrittäessään kansallisten viranomaisten on määriteltävä kyseisessä toimenpiteessä havaitun sääntöjenvastaisuuden luonne ja vakavuus sekä asiaan liittyvät välitavoitteet ja tavoitteet. Kaikkein vakavimpina pidettyjen rikkomusten (jotka esimerkiksi johtaisivat 100 prosentin oikaisuun mainittujen ohjeiden perusteella) olisi periaatteessa johdettava asiaankuuluviin välitavoitteisiin tai tavoitteisiin liittyvien menojen täydelliseen oikaisuun. Kansallisten viranomaisten olisi kyettävä osoittamaan, että korjaukset toteutettiin oikein perustein ja että ne olivat oikeasuhteisia havaittuun rikkomukseen nähden.

IX. **Digitaalinen järjestelmä sekä määrärahojen lopullisia saajia koskevien tietojen kerääminen ja tallentaminen**

Jäsenvaltioiden on osana hallinnointi- ja valvontajärjestelmiään ylläpidettävä tehokasta järjestelmää, jossa säilytetään kaikki jäljitysketjua varten tarvittavat tiedot ja asiakirjat.

Jäsenvaltioiden on pidettävä kirjanpitoa varainhoitoasetuksen 133 artiklan mukaisesti. Viitekohtana on komission toteuttama, kyseiseen toimenpiteeseen tai investointiin liittyvä maksutapahtuma.

a. ***Yksi digitaalinen järjestelmä toimenpiteiden ja investointien täytäntöönpanoa koskevien olennaisten tietojen rekisteröintiä varten***

Sääntelyvaatimusten mukaisesti jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan käyttöön yhtenäinen digitaalinen järjestelmä toimenpiteiden ja investointien rekisteröintiä ja seurantaa varten. Tämä digitaalinen järjestelmä on keskeinen osa sosiaalisen ilmastorahaston alaista kansallista hallinnointi- ja valvontaympäristöä, jotta voidaan varmistaa ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien avoin, tehokas ja vastuullinen täytäntöönpano.

Järjestelmää on kehitettävä validoidun kansainvälisen digitaalisen kehittämisen menetelmän mukaisesti, ja siihen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus sähköisestä järjestelmästä, mukaan lukien vuokaavio (keskitetty tai yhteinen verkkojärjestelmä tai hajautettu järjestelmä, jossa yksittäiset järjestelmät on liitetty toisiinsa). Jäsenvaltioita kannustetaan myös kuvaamaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmissaan selkeästi menettelyt, joilla varmistetaan sähköisten järjestelmien turvallisuus, eheys ja luottamuksellisuus.

Järjestelmien rakenne ja toiminta voivat vaihdella, mutta niissä on tavallisesti oltava seuraavat ominaisuudet:

i. **Toimenpiteen ja investointien rekisteröinti:** moduuli kaikkien täytäntöönpanoon hyväksyttyjen ja ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan sisällytettyjen investointien ja toimenpiteiden kirjaamista ja luettelointia varten. Moduuli sisältää yksityiskohtaiset tiedot kustakin hankkeesta, mukaan lukien esimerkiksi tavoitteet, aikataulut, talousarviot, odotetut tulokset ja lopulliset tuensaajat.

ii. **Seuranta ja raportointi:** välineet hankkeiden edistymisen seuraamiseksi, mukaan lukien täytäntöönpanon tila, maksetut rahoitusosuudet sekä välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen. Tämä mahdollistaa reaaliaikaisen seurannan sekä viiveiden ja ongelmien nopean tunnistamisen.

iii. **Indikaattoreita koskevat tiedot**: yksittäisiä osallistujia koskevien tietojen sähköistetty kirjaaminen ja tallentaminen. Tiedot raportoidaan osana kotitalouksia koskevia yhteisiä indikaattoreita muiden tuotos- ja tulosindikaattoreiden ohella.

iv. Komissiolle osoitetuissa maksupyynnöissä ilmoitettu **kirjanpitoaineisto tai erilliset kirjanpitokoodit**, jotka vastaavat lopullisille tuensaajille maksettua rahoitustukea.

v. **Data-analytiikka ja visualisointi:** valmiudet analysoida ja visualisoida hankkeen edistymistä koskevia tietoja, joiden avulla voidaan tunnistaa suuntauksia, toimintamalleja ja parannuskohteita. Tämä voi auttaa päätöksenteossa ja politiikan mukauttamisessa.

vi. **Avoimuus ja vastuuvelvollisuus:** avoimuuden varmistamiseen tähtäävät ominaisuudet, kuten julkiset tulostaulut ja avoimen datan portaalit, joiden kautta kansalaiset ja muut sidosryhmät voivat saada tietoa sosiaalisen ilmastorahaston käytöstä. Tämä parantaa vastuuvelvollisuutta ja lisää luottamusta rahaston hallinnointiin.

vii. **Yhteentoimivuus muiden kansallisten ja EU:n järjestelmien kanssa:** mahdollisuus varmistaa yhteentoimivuus muiden kansallisten järjestelmien (kuten julkisten hankintojen tai varainhoidon järjestelmien) ja EU:n alustojen (kuten Kohesion, EU:n varainhoidon avoimuuden järjestelmän ja Arachnen) kanssa johdonmukaisuuden varmistamiseksi ja tietojenvaihdon helpottamiseksi.

Jäsenvaltioita kannustetaan käyttämään ja mukauttamaan nykyisiä digitaalisia järjestelmiä, kuten elpymis- ja palautumistukivälineeseen tai koheesiopolitiikan ohjelmiin sovellettavia järjestelmiä, jotta ne saavat yleiskuvan kaikista näistä välineistä rahoitetuista toimista, parantavat täydentävyyttä ja voivat valvoa tarkasti samojen hankkeiden päällekkäisen rahoituksen välttämistä. Jos on kehitettävä uusi järjestelmä, on erittäin tärkeää integroida se olemassa oleviin välineisiin, jotta saatavilla on yksityiskohtaista tietoa esimerkiksi elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitettavista hankkeista ja jotta nämä hankkeet voidaan sovittaa yhteen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman puitteissa kehitettävien investointien kanssa.

b. ***Jäsenvaltioiden ja komission välisen sähköisen tietojenvaihtojärjestelmän käyttö***

Tehokkaan ja turvallisen tietojenvaihdon varmistamiseksi komissio on asentanut SFC2021-järjestelmään erityisen moduulin, jolla hallinnoidaan kaikkia ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmiin liittyviä maksutapahtumia. Järjestelmää käytetään jo ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien toimittamiseen ja sen jälkeen kaikkeen komission ja jäsenvaltioiden väliseen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien täytäntöönpanoa (esimerkiksi muutokset, maksut ja raportointi) koskevaan viralliseen yhteydenpitoon.

Yleisesti ottaen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman SFC2021-malli sisältää

a) vuorovaikutteiset lomakkeet tai järjestelmän esitäyttämät lomakkeet, joiden tiedot perustuvat järjestelmään jo tallennettuun dataan

b) automaattiset laskelmat, jotka vähentävät käyttäjien työtä lukujen syöttämisen osalta

c) automaattiset upotetut tarkistustoiminnot sen varmistamiseksi, että toimitetut tiedot ovat keskenään johdonmukaisia ja sovellettavien sääntöjen mukaisia

d) järjestelmän luomia SFC2021-järjestelmän käyttäjille tarkoitettuja varoituksia siitä, että tiettyjä toimintoja on mahdollista tai mahdotonta suorittaa

e) järjestelmässä käsiteltävien tietojen tilan sähköinen seuranta

f) historiatietojen saatavuuden kaikkien ohjelmaa varten tallennettujen tietojen osalta

g) asetuksessa (EU) N:o 910/2014 tarkoitettujen sähköisten allekirjoitusten, joita voidaan käyttää todisteina oikeudellisissa menettelyissä, saatavuus.

SFC2021-järjestelmän asianmukaisen hallinnoinnin varmistamiseksi järjestelmää varten on otettava käyttöön kansallisella tasolla asianmukainen tietotekniikkaa koskeva turvasäännöstö. Säännöstön olisi katettava myös järjestelmää käyttävä henkilöstö ja sen olisi oltava asiaankuuluvien EU:n sääntöjen, erityisesti komission päätöksen (EU, Euratom) 2017/46 ([24]) ja sen täytäntöönpanosääntöjen, mukainen. Tätä tarkoitusta varten kunkin jäsenvaltion on laadittava ja ylläpidettävä luetteloa ([25]) henkilöistä, jotka vastaavat kansallisella tasolla turvasäännöstön asianmukaisen soveltamisen määrittelystä, ylläpitämisestä ja varmistamisesta SFC2021-järjestelmän osalta. Nämä henkilöt voivat hoitaa samoja tehtäviä myös muissa järjestelmän puitteissa hallinnoiduissa rahastoissa.

Jäsenvaltioiden keskeisenä tehtävänä on pitää ajan tasalla luettelo niistä viranomaisista, jotka on nimetty suorittamaan tiettyjä sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen mukaisia tehtäviä, ja tarkistaa sellaiset tiedot, jotka on toimittanut eri henkilö kuin se, joka on toimittanut kyseisen luettelon. Lisäksi jäsenvaltiot ovat velvollisia toteuttamaan järjestelyjä edellä mainittua tehtävien eriyttämistä varten SFC2021-järjestelmään automaattisesti liittyvien jäsenvaltion hallinnointi- ja valvontatietojärjestelmien kautta. Lopuksi jäsenvaltioiden olisi toteutettava järjestelyjä yksilöiden yksityisyyden ja henkilötietojen suojan sekä oikeushenkilöiden kaupallisten tietojen luottamuksellisuuden noudattamiseksi direktiivin 2002/58/EY, asetuksen (EU) 2016/679 ja direktiivin (EU) 2018/1972 mukaisesti.

Tarkemmin sanottuna kansallisten viranomaisten on laadittava päivitetty asiakirja-aineisto, jossa esitetään, miten muut kansalliset, alueelliset tai paikalliset tietokonejärjestelmät liitetään SFC2021-järjestelmään teknisen rajapinnan kautta esimerkiksi tiedonvaihtoa varten. Asiakirjojen on katettava myös kyseisiä järjestelmiä koskevat turvatoimenpiteet SFC2021-järjestelmän turvallisuusvaatimusten mukaisesti. Asiakirjojen on erityisesti katettava

(i) fyysinen turvallisuus

(ii) tietovälineiden ja käyttöoikeuksien valvonta

(iii) tietojen tallentamisen valvonta

(iv) käyttöoikeuksien ja salasanojen hallinta

(v) seuranta

(vi) liitäntä SFC2021-järjestelmään

([24]) Komission päätös (EU, Euratom) 2017/46, annettu 10 päivänä tammikuuta 2017, viestintä- ja tietojärjestelmien turvallisuudesta Euroopan komissiossa.

([25]) Yksityiskohtainen luettelo kansallisen yhteyshenkilön tehtävistä esitetään yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen liitteessä XV.

(vii) viestintäinfrastruktuuri

(viii) henkilöstöhallinto ennen työsuhdetta, sen aikana ja sen jälkeen

(ix) häiriönhallinta.

Koska sosiaalisen ilmastorahaston ja koheesiopolitiikan rahastojen tarpeet ovat samankaltaisia, kattava luettelo yhteisen SFC2021-järjestelmän käyttöä koskevista velvoitteista löytyy yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen liitteestä XV. Komission yksiköt antavat teknisiä eritelmiä jäsenvaltioiden kerättäväksi määritetyistä tiedoista.

c. ***Lopullisia tuensaajia koskevien tietojen kerääminen, kirjaaminen ja tallentaminen***

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 21 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan kansallisten viranomaisten on kerättävä, kirjattava ja tallennettava tietoja sähköiseen järjestelmään ja varmistettava mahdollisuus käyttää standardoitujen luokkien tietoja, jotka koskevat määrärahojen lopullisia saajia sekä muita keskeisiä tekijöitä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanossa. Sen varmistamiseksi, että tallennetut tiedot ovat saatavilla, tiedonsiirrot olisi suoritettava interaktiivisen käyttöliittymän (verkkosovelluksen) kautta tai sellaisen ennalta määritettyjä protokollia (www-sovelluspalveluja) käyttävän teknisen käyttöliittymän kautta, joka mahdollistaa tietojen automaattisen synkronoinnin ja siirtämisen jäsenvaltioiden tietojärjestelmien ja komission SFC2021-järjestelmän välillä.

On kerättävä vähintään seuraavat tiedot:

— määrärahojen lopullisten saajien nimet (yksityinen henkilö tai yhteisö, joka solmii sopimussuhteen sosiaalisen ilmastorahaston tuen myöntävän viranomaisen kanssa ja joka saa rahoitusta suoraan) ([26]), heidän alv-numeronsa tai verotunnisteensa sekä rahastosta myönnettyjen määrärahojen määrä

— toimeksisaajien ja alihankkijoiden nimet ja alv-rekisterinumerot tai verotunnisteet sekä sopimusten arvo, jos määrärahojen lopullinen saaja on hankintaviranomainen julkisia hankintoja koskevan EU:n tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti

— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849 ([27]) 3 artiklan 6 kohdassa määritellyn määrärahojen saajan tai toimeksisaajan tosiasiallis(t)en omistajan (omistajien) ja edunsaajan (edunsaajien) etunimi (-nimet), sukunimi (-nimet), syntymäaika (-ajat) ja alv-rekisterinumero(t) tai verotunniste(et)

— luettelo kaikista rahaston tuella toteutetuista toimenpiteistä ja investoinneista sekä kyseisten toimenpiteiden ja investointien julkisen rahoituksen kokonaismäärä ja muista EU:n talousarviosta rahoitetuista rahastoista maksettujen varojen määrä.

X. **Takeet, tarkastukset ja valvonta**

Saadakseen varmuuden välitavoitteista ja tavoitteista sekä niihin liittyvistä maksuista komissio suorittaa seuraavat tarkastustoimet:

Välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista koskevat tarkastukset **(elpymis- ja palautumistukivälineen mallin mukaisesti)**	Tehdään riskinarvioinnin perusteella vuosittain maksuhakemusten (yhdessä johdon vahvistuslausumien) ja vuotuisen tarkastusyhteenvedon toimittamisen jälkeen. Tarkastuksessa arvioidaan valmistumistasoa, välitavoitteen ja/tai tavoitteen saavuttamista ja toimenpiteen toteutumista. Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman arvioinnin perusta olisi tarkastettava kunkin suunnitelman osalta. Elpymis- ja palautumistukivälineen osalta vuotuisessa tarkastussuunnitelmassa olisi asetettava jäsenvaltioiden tasolla tavoitteeksi vähintään yksi vuotuinen tarkastuskäynti.

([26]) Esimerkiksi kotitalouksia, jotka saavat julkisen liikenteen maksusitoumuksen, pidetään lopullisina tuensaajina. Samalla ajoneuvohankintoihin tukea saavaa julkista yhteisöä pidettäisiin lopullisena tuensaajana.

([27]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta.

Lisäksi komissio toteuttaa seuraavat tarkastustoimet EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi:

Järjestelmätarkastukset: sääntöjenmukaisuutta koskevat tarkastukset ja aihekohtaiset tarkastukset (aiheisiin kuuluvat muun muassa päällekkäinen rahoitus, valtion suorittamat tarkastukset, julkiset hankinnat, eturistiriidat, lahjonta ja petokset). Nämä tarkastukset koskevat jäsenvaltioiden tasolla käyttöön otettuja **järjestelmiä** (ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanosta vastaavat elimet, vahvistettujen keskeisten vaatimusten noudattaminen, horisontaalinen vaatimus panna täytäntöön yksinkertaistamistoimenpiteitä tuensaajien osalta).	Vuosittain riskiarvioinnin perusteella. Tällaista tarkastusta edellytetään sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 21 artiklassa, jossa käsitellään EU:n taloudellisten etujen suojaamista, ja muissa artikloissa, joissa viitataan siihen välillisesti (kuten 17 artiklassa). Elpymis- ja palautumistukivälineestä saadut kokemukset ovat osoittaneet, että nämä tarkastukset on suoritettava hyvissä ajoin, sillä muuten voi syntyä varmuusvaje, jota on hyvin vaikea korjata jälkikäteen. Erityisesti niissä harvoissa tapauksissa, joissa tarkastusviranomaiset eivät ole aiemmin osallistuneet elpymis- ja palautumistukivälineen tai koheesiopolitiikan täytäntöönpanoon, suoritetaan järjestelmätarkastus, jossa arvioidaan viranomaisten valmiutta käsitellä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa.

a. ***Hallinnointi- ja valvontajärjestelmien arviointi***

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä III vahvistetuissa keskeisissä edellytyksissä vaaditaan, että jäsenvaltiot suorittavat asianmukaisia ja riippumattomia järjestelmien ja toimien tarkastuksia.

Järjestelmätarkastuksiin olisi sisällyttävä asianmukaisella tasolla toteutettu toimien ja maksutapahtumien ohjauskoe. **Järjestelmä- ja toimintatarkastuksissa käytettävien valvontatoimien otoskoon** määrittämiseen käytettyjen menetelmien odotetaan olevan kansainvälisesti hyväksyttyjen tarkastusstandardien mukaisia.

Nämä testit yhdessä muiden laadullisten tekijöiden ja tarkastusmenettelyjen kanssa muodostavat perustan kyseisen hallinnointi- ja valvontajärjestelmän arvioinnille.

Tarkastusviranomaisen on tehtävä päätelmänsä ensin kunkin arviointiperusteen, sitten kunkin keskeisen edellytyksen ja lopuksi kunkin viranomaisen osalta. Tämän vaiheittaisen menettelyn avulla tarkastusviranomaiset voivat tehdä yleisen johtopäätöksen **hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toiminnasta**. **Yleisissä päätelmissä** käytetään seuraavia yleisesti sovellettavia luokkia:

— **Luokka 1 – Toimii hyvin. Parannuksia ei tarvita tai tarvitaan vain pieniä parannuksia.** Ei havaittu puutteita tai havaittiin vain vähäisiä puutteita. Puutteet eivät vaikuta tai niillä on vain vähäinen vaikutus arvioitujen keskeisten edellytysten / viranomaisten / arvioidun järjestelmän tehokkaaseen toimintaan.

— **Luokka 2 – Toimii. Joitakin parannuksia tarvitaan.** Ainakin yksi (ei vakava) puute on havaittu. Puutteilla on kohtalainen vaikutus arvioitujen keskeisten edellytysten / viranomaisten / arvioidun järjestelmän tehokkaaseen toimintaan. Tarkastetulle elimelle on annettu suosituksia pantavaksi täytäntöön.

— **Luokka 3 – Toimii osittain. Huomattavia parannuksia tarvitaan.** On havaittu yksi tai useampi vakava puute, joka altistaa rahastot sääntöjenvastaisuuksille. Vaikutus arvioitujen keskeisten edellytysten / viranomaisten / arvioidun järjestelmän tehokkaaseen toimintaan on merkittävä. Suosituksia on laadittu, jotta tarkastettu elin voi tehostaa täytäntöönpanojärjestelmää merkittävästi.

— **Luokka 4 – Ei toimi.** On havaittu useita vakavia ja/tai laajoja puutteita, jotka altistavat rahastot sääntöjenvastaisuuksille. Vaikutus arvioitujen keskeisten edellytysten / viranomaisten / arvioidun järjestelmän tehokkaaseen toimintaan on merkittävä; arvioidut keskeiset edellytykset / viranomaiset toimivat huonosti / arvioitu järjestelmä toimii huonosti, tai ne eivät / se ei toimi ollenkaan. On laadittu suosituksia, joiden avulla tarkastettu elin voi radikaalisti parantaa tai uudistaa järjestelmää.

Tarkastajien olisi käytettävä ammatillista harkintaa saavuttaakseen jokaisen viranomaisen kohdalla asianmukaisen johtopäätöksen ja otettava huomioon muut saatavilla olevat tarkastusten tulokset, mukaan lukien koheesiopolitiikan ohjelmien tai elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettujen tutkimusten olennaiset tulokset.

Tarkastusviranomaisen on kerättävä ja kirjattava soveltuva tarkastusevidenssi, mukaan lukien valmisteluasiakirjat, niistä seuraavat tarkistuslistat, alustavat kertomukset sekä viranomaisten kuulemismenettelyistä kootut asiakirjat.

Hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toimintaa koskevia tuloksia olisi käytettävä määritettäessä **toimien tarkastusten** laajuutta, jotta komissiolle voidaan antaa kohtuulliset takeet siitä, että **maksupyyntöihin** sisältyvät **välitavoitteet ja tavoitteet** on saavutettu.

Suoritettuaan järjestelmien ja toimien tarkastukset tarkastusviranomaisen olisi ylläpidettävä ajantasaista tulostaulua viranomaisen varmuustasosta.

Tarkastusviranomaisen olisi laadittava säännöllisesti tarkastuskertomus, jossa esitetään yhteenveto kansainvälisesti hyväksyttyjen tarkastusstandardien mukaisesti tehdyistä tarkastuksista, ja lähetettävä se johdon vahvistuslausuman allekirjoittamisesta vastaavalle viranomaiselle. Raportin olisi katettava tarkastusten laajuus katettujen menojen määrän ja katetun ajanjakson osalta, analyysi havaituista puutteista ja toteutetut korjaavat toimet.

Tarkastuskertomuksessa olisi lisäksi esitettävä tarkastuspäätelmä, jossa todetaan, onko tarkastusviranomainen saanut työnsä kautta kohtuullisen varmuuden siitä, että maksupyyntöön sisältyvät välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu. Tämä tarkastuskertomus olisi liitettävä komissiolle esitettävään maksupyyntöön sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 21 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti (ks. lisätietoja maksupyynnön laatimista koskevasta jaksosta).

XI. **Rahoitustuen vähentäminen ja takaisinperintä**

Jäsenvaltion kanssa tehdyn kahdenvälisen sopimuksen ja asetuksen 21 artiklan 4 kohdan nojalla komissio voi vähentää suhteellisesti rahastosta myönnettävää tukea ja periä takaisin kaikki EU:n talousarvioon kuuluvat määrät tapauksissa, joissa on kyse unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavasta petoksesta, lahjonnasta ja eturistiriidasta, joita jäsenvaltio ei ole korjannut ja/tai perinyt takaisin, tai 19 artiklan 1 kohdan mukaisista kahdenvälisistä sopimuksista johtuvan velvoitteen vakavasta rikkomisesta

Päättäessään takaisinperinnän tai vähennyksen määrästä komissio käyttää viitearvona kyseisen toimenpiteen tai investoinnin välitavoitteiden ja tavoitteiden maksatusarvoja tai useamman kuin yhden toimenpiteen ja/tai investoinnin osalta suhteellista osuutta asiaankuuluvien välitavoitteiden ja tavoitteiden maksatusarvoista. Näin noudatetaan suhteellisuusperiaatetta ja otetaan huomioon EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttavan petoksen, lahjonnan, eturistiriidan tai velvoitteen rikkomisen vakavuus.

Petostapauksissa määrien täysimääräistä rahoitusoikaisua olisi kuitenkin sovellettava sekä kansallisella että EU:n talousarviotasolla suhteellisuusnäkökohdista riippumatta.

Tuen vähentämisen osalta otetaan huomioon seuraavat seikat:

— vakavat puutteet koko hallinnointi- ja valvontajärjestelmän osalta

— vakavien puutteiden esiintymistiheys ja laajuus

— EU:n talousarviolle aiheutuneet taloudelliset vahingot.

Tapaus voi koskea esimerkiksi yhtä tai useampaa seuraavista: petokset, merkittävät virheet, sääntöjenvastaisuudet, oikeudellisten velvoitteiden noudattamatta jättäminen myöntämismenettelyn aikana, oikeudellisten velvoitteiden noudattamatta jättäminen avustuksen täytäntöönpanon aikana, toimen virheellinen täytäntöönpano tai tietojen virheellinen ilmoittaminen.

Kun sovelletaan ekstrapoloituja rahoitusoikaisuja, edustavan otoksen tarkastelun tulokset ekstrapoloidaan muuhun tavoitteista ja välitavoitteista koostuvaan perusjoukkoon, josta otos poimittiin rahoitusoikaisun määritystä varten.

Jos sovelletaan kiinteämääräisiä rahoitusoikaisuja, niiden taso määritetään seuraavasti soveltamisen avoimuuden ja ennakoitavuuden varmistamiseksi:

a) jos vakavat puutteet ovat niin perustavanlaatuisia, usein esiintyviä tai laajalle levinneitä, että ne haittaavat koko järjestelmän toimintaa ja vaarantavat koko kyseessä olevan määrärahan laillisuuden ja asianmukaisuuden, **sovelletaan 100 prosentin kiinteää prosenttiosuutta**

b) jos vakavat puutteet ovat riittävän yleisiä tai laaja-alaisia, että ne haittaavat erittäin vakavasti järjestelmän toimintaa ja vaarantavat erittäin suurelta osin kyseisen määrärahan laillisuuden ja asianmukaisuuden, **sovelletaan 50 prosentin kiinteää prosenttiosuutta**

c) jos vakavat puutteet ovat niin yleisiä tai laaja-alaisia, että ne haittaavat vakavasti järjestelmän toimintaa ja vaarantavat erittäin suurelta osin kyseisen määrärahan laillisuuden ja asianmukaisuuden, **sovelletaan 25 prosentin kiinteää prosenttiosuutta**

d) jos vakavat puutteet johtuvat siitä, että järjestelmä ei toimi täysipainoisesti tai toimii niin heikosti tai epäsäännöllisesti, että se vaarantaa suurelta osin kyseisen määrärahan laillisuuden ja asianmukaisuuden, **sovelletaan 10 prosentin kiinteää prosenttiosuutta**

e) jos vakavat puutteet johtuvat siitä, että järjestelmä ei toimi johdonmukaisesti, mikä vaarantaa olennaiselta osin kyseisen määrärahan laillisuuden ja asianmukaisuuden, **sovelletaan 5 prosentin kiinteää prosenttiosuutta**.

Jos asiasta vastaavat viranomaiset ovat laiminlyöneet korjaavien toimenpiteiden toteuttamisen tarkastuskampanjassa tehdyn vähennyksen jälkeen ja samat vakavat puutteet havaitaan tämän vuoksi seuraavissa tarkastustoimissa, rahoitusoikaisun taso voidaan korottaa vakavien puutteiden jatkuvuuden vuoksi tasolle, joka ei ylitä seuraavan korkeamman luokan tasoa.

Komission on annettava jäsenvaltiolle tilaisuus esittää huomautuksensa ennen vähennyksen tekemistä. Mahdolliset havainnot analysoidaan yksityiskohtaisesti ennen lopullista päätöstä avustusten vähentämisestä.

Mikäli kiinteän prosenttiosuuden taso on suhteeton yllä lueteltujen seikkojen ja jäsenvaltion toimittamien huomautusten perusteella, rahoitusoikaisun tasoa voidaan alentaa.

XII. **Sosiaalisen ilmastorahaston arviointi ja ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien asianmukaisuuden arviointi**

a. ***Sosiaalisen ilmastorahaston arviointi***

Komission on toteutettava kaksi sosiaalisen ilmastorahaston arviointia. Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 27 artiklassa säädetään, että komissio tekee ensimmäisen arvioinnin sosiaalisen ilmastorahaston täytäntöönpanosta ja toiminnasta kahden vuoden kuluttua ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon aloittamisesta ([28]) sekä jälkiarvioinnin vuoden 2033 loppuun mennessä. Kunkin jäsenvaltion kahden vuoden välein laatimat edistymisraportit (ks. näiden ohjeiden IV.c jakso) ovat tärkeitä tietolähteitä komission suorittamissa arvioinneissa.

Komission ensimmäisessä arvioinnissa otetaan huomioon kaikki asiaankuuluvat saatavilla olevat tiedot. Varhaiseen vaiheeseen asetetun väliarvioinnin määräajan (eli kaksi vuotta ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanon alkamisen jälkeen) vuoksi on erittäin todennäköistä, että toimenpiteiden täytäntöönpano on vasta alku- tai keskivaiheessa. Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden ensimmäiset edistymisraportit, jotka on määrä toimittaa 15. maaliskuuta 2027 mennessä, ovat keskeinen tietolähde, jonka avulla voidaan mitata edistymistä ja arvioida ensimmäisten toimenpiteiden ja investointien tuloksia, erityisesti niiden vaikutusta rahaston tavoitteisiin.

Komissio harkitsee asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemista hyvissä ajoin kerätäkseen täydentäviä tietoja rahaston täytäntöönpanosta. Myös muut kansallisella tasolla tehdyt perusteelliset analyysit rahaston täytäntöönpanosta ja ensimmäisistä saavutetuista tuloksista otetaan huomioon. Viimeksi mainittujen pitäisi olla käytettävissä viimeistään vuoden 2027 puoliväliin mennessä komission väliarviointia varten, ja tarvittaessa ne tarjoavat näyttöä sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen muutosehdotusten tueksi.

Komissio tekee vuoden 2033 loppuun mennessä jälkiarvioinnin, jossa esitetään kokonaisvaltainen arvio sosiaalisen ilmastorahaston toiminnasta ja tiedot sen vaikutuksista ([29]).

Lisäksi ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmiin sisältyvien toimenpiteiden ja investointien pitkän aikavälin vaikutusten arvioimiseksi jäsenvaltioita kannustetaan tekemään omia arvioitaan kansallisten toimenpiteiden ja sosiaalisesta ilmastorahastosta rahoitettujen investointien vaikutuksista, ottaen huomioon sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä IV luetellut yhteiset indikaattorit, vähintään kerran rahaston elinkaaren aikana ja mieluiten ennen vuoden 2032 loppua, jotta komissio voi ottaa nämä tulokset huomioon rahastoa koskevassa jälkiarvioinnissaan.

([28]) Ks. sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 27 artikla.

([29]) Ks. asetuksen (EU) 2023/955 27 artiklan 3 kohta: *"Komissio toimittaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle riippumattoman jälkiarviointikertomuksen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2033. Jälkiarviointikertomuksessa on esitettävä rahaston kokonaisarviointi, ja siihen on sisällytettävä tiedot rahaston vaikutuksista."*

Vaikka jäsenvaltioiden viranomaiset vastaavat tällaisten arviointien toteuttamisesta ja koordinoinnista, kaikista kysymyksistä ja hyvien käytäntöjen vaihdosta keskustellaan komission perustamassa säännöllisesti kokoontuvassa foorumissa, jossa käsitellään sosiaalisen ilmastorahaston mukaisia seuranta- ja arviointitoimia. Lisäksi komissio selvittää mahdollisuuksia tarjota metodologista ja teknistä tukea ja ottaa käyttöön resursseja (esimerkiksi vaihtoehtoisten vaikutustenarviointien muodossa).

b. ***Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmien asianmukaisuuden arviointi***

Kuten sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 18 artiklan 5 kohdassa edellytetään, kunkin jäsenvaltion on 15. maaliskuuta 2029 mennessä toimitettava komissiolle raportti, jossa se arvioi suunnitelmansa asianmukaisuutta suhteessa tosiasiallisiin välittömiin vaikutuksiin, joita kyseiselle jäsenvaltiolle aiheutuu rakennusten ja tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen sisällyttämisestä päästökauppadirektiivin soveltamisalaan. Tämä raportti olisi laadittava yhdessä ja osana kahden vuoden välein laadittavaa kertomusta, joka jäsenvaltioiden on sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 24 artiklan 1 kohdan nojalla laadittava 15. maaliskuuta 2029 mennessä.

c. ***Investointien kestävyys***

Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön tarvittavat suojatoimet, joilla varmistetaan investointien pitkän aikavälin kestävyys, esimerkiksi uuden, sosiaaliseen vuokra-asumiseen tarkoitetun tai kohtuuhintaisen energiatehokkaan asumisinfrastruktuurin rakentamiseen tai rakennusten käyttötarkoituksen muuttamiseen sosiaalisen vuokra-asumisen tai kohtuuhintaisen energiatehokkaan asumisen mahdollistamiseksi.

XIII. **Tiedottaminen, viestintä ja näkyvyys**

a. ***Näkyvyys ja tiedottaminen lopullisille tuensaajille***

Jäsenvaltioiden olisi kerrottava rahastosta myönnettävän tuen saajille tuen alkuperästä – silloinkin, kun käytetään välittäjiä. Näiden tuensaajille tarkoitettujen tietojen olisi sisällettävä EU:n tunnus ja asianmukainen maininta, jossa lukee ”Euroopan unionin rahoittama – sosiaalinen ilmastorahasto”, tuensaajille tarkoitetuissa toimenpiteen ja investoinnin täytäntöönpanoon liittyvissä asiakirjoissa ja viestintäaineistossa näiden ohjeiden liitteessä III määriteltyjen EU:n tunnuksen käyttöä koskevien teknisten eritelmien mukaisesti.

Koordinoivan viranomaisen tai nimetyn vastuullisen täytäntöönpanoviranomaisen olisi mahdollisimman pian ja viimeistään kuuden kuukauden kuluttua ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman hyväksymispäätöksestä ([30]) otettava käyttöön suunnitelmaa koskeva kansallinen verkkosivusto. Sivustolle on päivitettävä säännöllisesti tietoja toimenpiteistä ja investoinneista, jotka kuuluvat ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman soveltamisalaan, sekä suunnitelman tavoitteista, toimista, käytettävissä olevista rahoitusmahdollisuuksista ja saavutuksista. Verkkosivustolta on löydyttävä ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmat (alun perin hyväksytyt ja myöhemmät muutetut versiot), komission täytäntöönpanopäätös kunkin suunnitelman hyväksymisestä, komission täytäntöönpanopäätökset suunnitelmaan tehtävistä muutoksista, komission maksupäätökset, komission ja jäsenvaltion väliset sopimukset, joissa määrätään yksittäisistä oikeudellisista sitoumuksista, sekä ilmoitukset suunnitelmaan tehtävistä vähäisistä muutoksista.

Koordinoivan viranomaisen olisi pidettävä verkkosivusto ajan tasalla julkaisemalla sillä aina uusimmat asiaankuuluvat asiakirjat. Viranomaisen olisi myös julkaistava sivustolla sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 24 artiklan 1 kohdassa edellytetyt jäsenvaltion kahden vuoden välein laadittavat raportit sekä kaikki kansallisella tasolla tehdyt rahaston toimintaa ja saavutettuja tuloksia koskevat analyysit ja arvioinnit.

Pitääkseen suoraan yhteyttä mahdollisiin lopullisiin tuensaajiin ja kohderyhmiin jäsenvaltioiden olisi kehitettävä automaattinen ilmoitus- ja tilausjärjestelmä ja siihen liittyvää näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa. Medianäkyvyyden ja yhteistyön pitäisi auttaa mahdollisia lopullisia tuensaajia hakemaan ja saamaan ajantasaisia päivityksiä.

Täytäntöönpanoviranomaisten on pyynnöstä annettava EU:n toimielimille, elimille, laitoksille ja virastoille viestintä- ja näkyvyysaineistoja, mukaan lukien lopullisille tuensaajille tarkoitetut aineistot. EU:lle on myönnettävä pyynnöstä rojaltimaksuton, yksinoikeudeton ja peruuttamaton lisenssi tällaisten materiaalien ja niihin mahdollisesti liittyvien olemassa olevien oikeuksien käyttöön. Tämä ei saisi aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia tai merkittävää hallinnollista rasitusta lopullisille tuensaajille tai täytäntöönpanoviranomaisille.

([30]) Kuuden kuukauden määräaika on yhdenmukainen EU:n koheesiorahastojen hallintoviranomaisten velvollisuuksien kanssa, joista säädetään yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 49 artiklan 1 kohdassa.

Lopullisten tuensaajien on varmistettava EU:n rahoituksen näkyvyys, erityisesti kun ne tekevät tunnetuksi toimia ja niiden tuloksia, tarjoamalla johdonmukaista, vaikuttavaa ja oikeasuhteista kohdennettua tietoa useille kohderyhmille, myös tiedotusvälineille ja suurelle yleisölle.

Tätä velvoitetta ei sovelleta silloin, kun tukea myönnetään luonnollisille henkilöille tai kun vaarana on kaupallisesti arkaluonteisten tietojen tuleminen julkisiksi (sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 23 artiklan 2 kohta).

Tuensaajat ja toimenpiteitä ja investointeja toteuttavat elimet tuovat esiin rahastosta saadun tuen

a) esittämällä tuensaajan virallisella verkkosivustolla ja sosiaalisen median tileillä lyhyen, tuen määrään suhteutetun kuvauksen toimista ja investoinneista, niiden tavoitteista ja tuloksista ja korostamalla EU:lta saatavaa rahoitustukea

b) antamalla selvityksen siitä, että EU:lta saatu tuki on näkyvästi esillä yleisölle tai osallistujille tarkoitetuissa, toimien ja investointien toteutukseen liittyvissä asiakirjoissa ja viestintämateriaalissa.

b. ***Lopullisia tuensaajia sekä sosiaalisen ilmastorahaston puitteissa toteutettuja toimenpiteitä ja investointeja koskevien tietojen julkaiseminen***

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 23 artiklan 1 kohdan mukaan koordinoivan viranomaisen tai täytäntöönpanosta vastaavan nimetyn viranomaisen on julkaistava vaaditut viitetiedot yhdellä jäsenvaltion verkkosivustolla (johon viitataan näiden näkyvyyttä ja lopullisille tuensaajille tiedottamista koskevien ohjeiden XIII.A jaksossa) avoimessa koneellisesti luettavassa muodossa, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1024 ([31]) 5 artiklan 1 kohdassa säädetään. Näin tietoja voidaan luokitella, niistä voidaan tehdä hakuja, niistä voidaan poimia otteita ja niitä voidaan verrata sekä käyttää uudelleen. Komissio antaa metodologisia ohjeita tietojen muodosta ja rakenteesta, jotka tekevät tiedoista yhteensopivia ja uudelleenkäytettäviä eri viestintäalustoilla, mukaan lukien komission verkkosivustoilla, ja joiden myötä kootut tiedot ovat helposti yleisön saatavilla.

Koordinoivan viranomaisen tai suunnitelman täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen on julkaistava verkkosivustolla luettelo ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan kuuluvista toimenpiteistä ja investoinneista ja pidettävä luettelo ajan tasalla tarkistamalla sitä säännöllisesti. Luettelon on katettava kaikki rahaston puitteissa toteutetut toimenpiteet ja investoinnit ja esitettävä sosiaalisesta ilmastorahastosta saadun rahoituksen kokonaismäärä, kyseisten toimenpiteiden ja investointien julkisen rahoituksen kokonaismäärä (joka sisältää ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman kansallisen rahoitusosuuden) sekä muista EU:n talousarviosta rahoitetuista rahastoista maksetun rahoituksen määrä.

Määrärahojen lopullisia saajia koskevat tiedot (jotka on määritelty sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 21 artiklan 2 kohdassa) on sisällytettävä jäsenvaltion julkaisemaan luetteloon mahdollisimman pian sen jälkeen, kun rahoitusosuus lopulliselle saajalle on maksettu, ottaen huomioon sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa säädetyt rajoitukset. Jos rahastosta ei makseta määrärahoja joillekin lopullisille tuensaajille täytäntöönpanoon liittyvien ongelmien, sääntöjenvastaisuuksien, tarkastushavaintojen tai rahoitusongelmien vuoksi, kyseiset lopulliset tuensaajat on poistettava luettelosta eikä niitä saa sisällyttää raportoitavien tai näkyvyyttä ja viestintää varten käytettävien tavoitteiden laskentaan.

Luettelon olisi sisällettävä seuraavat tiedot:

a) määrärahojen lopullisten saajien nimet, alv-rekisterinumerot tai verotunnisteet sekä rahastosta myönnettyjen määrärahojen määrä kunkin investoinnin tai toimen osalta

b) toimeksisaajien ja alihankkijoiden nimet ja alv-rekisterinumerot tai verotunnisteet sekä sopimusten arvo, jos määrärahojen lopullinen saaja on hankintaviranomainen julkisia hankintoja koskevan EU:n tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti

c) sen kaupungin, alueen ja maan paikkatunnus tai paikannustiedot, jossa toimi toteutetaan.

([31]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1024, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä (EUVL L 172, 26.6.2019, s. 56).

Yllä luettelossa tarkoitettuja tietoja ei pitäisi julkaista, jos ne koskevat seuraavia tiettyjä poikkeuksia:

— tilapäinen suora tulotuki haavoittuville kotitalouksille,

— varainhoitoasetuksen 38 artiklan 3 kohdassa luetellut tilanteet, erityisesti i) jos rahoitusvälineistä myönnetyn rahoitustuen määrä on vähemmän kuin 500 000 euroa, ii) jos tietojen julkaiseminen saattaisi uhata asianomaisten henkilöiden tai yhteisöjen oikeuksia ja vapauksia, sellaisina kuin ne ovat suojattuina Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, tai jos se saattaisi vahingoittaa saajien kaupallisia etuja iii) kun kyse on korvauksen maksamisesta ulkopuolisille asiantuntijoille, jotka on valittu ammatillisen pätevyytensä perusteella syrjimättömyyden, tasapuolisen kohtelun ja eturistiriitojen poissulkemisen periaatteiden mukaisesti iv) arvoltaan erittäin vähäiset sopimukset, joiden arvo on vähemmän kuin varainhoitoasetuksen liitteessä I olevassa 14.4 kohdassa tarkoitettu määrä.

c. ***Ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa koskeva viestintästrategia***

Kansallisen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman hyväksymisen jälkeen täytäntöönpanoviranomaisten tai kansallisen koordinointielimen olisi laadittava kansallinen viestintästrategia, jonka luonnos sisällytetään ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan. Viestintästrategian luonnoksen olisi sisällettävä seuraavat tiedot: tavoitteet, keskeiset viestit, kohdeyleisöt, viestintätoimet/-kanavat, suunniteltu talousarvio, valitut keskeiset hankkeet, koordinointijärjestelyt komission kanssa sekä seuranta ja arviointi. Strategian täytäntöönpano olisi aloitettava mahdollisimman pian sen jälkeen, kun komissio on tehnyt täytäntöönpanopäätöksen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman hyväksymisestä, jotta voidaan varmistaa kansalaisten tietoisuus EU:n rahoituksen vaikutuksesta ihmisten jokapäiväiseen elämään. Täytäntöönpanoviranomaista kannustetaan noudattamaan samoja viestinnän vähimmäisvaatimuksia, joita sovelletaan EU:n vuosien 2021–2027 talousarvioon ([32]).

Koska sosiaalinen ilmastorahasto on uusi väline, joka liittyy läheisesti ETS2-järjestelmän käyttöönottoon, viestintästrategialla olisi lisättävä tietoisuutta siitä, että sosiaalisella ilmastorahastolla edistetään sosiaalisesti oikeudenmukaista siirtymistä ilmastoneutraaliuteen, koska sillä pyritään estämään ETS2-järjestelmän haitallisia sosiaalisia vaikutuksia hankeja jäsenvaltiotasolla. Kansallisessa viestintästrategiassa olisi täsmennettävä, miten komission ja sen edustuston kanssa toteutetaan yhteisiä viestintätoimia kyseisessä maassa ja kyseisellä alueella sekä miten toteutetaan viestintätoimia, jotka on suunnattu paikallisille ja alueellisille viranomaisille, talous- ja työmarkkinaosapuolten edustajille, asiaankuuluville kansalaisjärjestöille, nuorisojärjestöille ja muille asiaankuuluville sidosryhmille tai joita toteutetaan näiden kanssa.

Koska ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmat ovat monivuotisia välineitä, kansalliseen viestintästrategiaan olisi sisällyttävä viestintäsuunnitelma, joka sisältää ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman hyväksymisen jälkeen toteutettavat vuotuiset toimet ja joka voi näyttää suuntaa tulevien vuosien viestintätoimille.

Jäsenvaltiot voivat myös edistää laajempia **sidosryhmien osallistumista tukevia foorumeita** osallisuuden ja avoimuuden edistämiseksi. Nämä foorumit tukisivat erilaisten näkemysten keräämistä ja varmistaisivat, että asiaankuuluvien ryhmien tarpeet otetaan asianmukaisesti huomioon. Niiden avulla päästäisiin kansallisesti edustettuina olevien sidosryhmien virallisia kuulemisia syvemmälle.

Lisäksi strategiassa voidaan korostaa sellaisten erityistoimien ja hyvien käytäntöjen valintaa, jotka ovat täytäntöönpanoviranomaisen kannalta merkityksellisiä, joita se aikoo edistää, joista se aikoo viestiä aktiivisemmin ja joiden osalta suunniteltaisiin koordinoitua viestintää komission kanssa.

Jotta voidaan varmistaa toteutettujen viestintätoimien riittävä levittäminen ja vastuuvelvollisuus, täytäntöönpanoviranomaisia kannustetaan tiedottamaan koordinointimekanismille (ks. täytäntöönpanoa koskeva III.a jakso) vähintään kerran vuodessa viestintästrategian täytäntöönpanosta ja tuloksista sekä seuraavana vuonna toteutettavista tärkeimmistä suunnitelluista viestintätoimista.

Parhaiden käytäntöjen vaihdon mahdollistamiseksi ja sosiaalista ilmastorahastoa koskevien yhteisten toimien koordinoimiseksi täytäntöönpanoviranomaisten on toimitettava komissiolle niiden kansallisten viestintäkoordinaattoreiden yhteystiedot, jotka toimivat komission ja muiden jäsenvaltioiden yhteyspisteinä. Viranomaisten olisi toimitettava nämä tiedot mahdollisimman pian ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman hyväksymisen jälkeen.

([32]) https://commission.europa.eu/funding-tenders/managing-your-project/communicating-and-raising-eu-visibility_fi.

d. ***Horisontaaliset viestintätoimet Euroopan tasolla***

Komissio toteuttaa rahastoon ja saavutettuihin tuloksiin liittyviä tiedotus- ja viestintätoimia. Niihin voi tarvittaessa ja kansallisten viranomaisten suostumuksella kuulua kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten sekä Euroopan parlamentin ja komission asianomaisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien edustustojen kanssa toteutettavia yhteisiä viestintätoimia (sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 23 artiklan 3 kohta).

Varmistaakseen koordinoidun lähestymistavan komission ja jäsenvaltioiden viestintätoimien välillä komissio perustaa

— sosiaalisen ilmastorahaston verkkosivuston. Se sisältää esimerkiksi yleisiä tietoja rahastosta, kunkin jäsenvaltion hyväksymän ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman viitetiedot ja yksityiskohtaiset tiedot (mukaan lukien itse suunnitelma, kun komissio on hyväksynyt sen), luettelon ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanosta vastaavista jäsenvaltioiden viranomaisista sekä osion, jossa käsitellään toimenpiteisiin ja investointeihin liittyviä hyviä käytäntöjä. Komissio tarkistaa tätä verkkosivustoa säännöllisesti ja lisää sille kaikki asiaankuuluvat julkiset tiedot,

— kansallisten viestintäkoordinaattoreiden verkoston parhaiden käytäntöjen jakamiseksi ja yhteisten viestintätoimien järjestämiseksi. Komissio järjestää kokouksia verkoston kanssa ja perustaa digitaalisen ympäristön tietojen vaihtoa varten.

LIITE I

Luettelo asiaankuuluvista yhteisistä indikaattoreista kutakin tukikelpoista toimenpidettä ja investointia kohti (sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 8 artiklan mukaisesti)

Sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen liitteessä IV vahvistetaan yhteiset indikaattorit ja säädetään, että jos jäsenvaltion ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma ei sisällä tiettyjä indikaattoreita edistävää toimenpidettä tai investointia, jäsenvaltio voi ilmoittaa, ettei kyseinen kohta koske sitä. Jäljempänä olevassa taulukossa yksilöidään, mitkä liitteessä IV luetellut yhteiset indikaattorit katsotaan kunkin toimenpide- tai investointityypin osalta merkityksellisiksi suhteessa sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen 24 artiklan 1 kohdan mukaiseen edistymistä koskevaan kahden vuoden välein laadittavaan raporttiin. Jos jäsenvaltion ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma sisältää yksilöityihin toimenpiteisiin tai investointeihin kuuluvan toimenpiteen tai investoinnin, jäsenvaltion olisi kerättävä tietoa yhdestä tai useammasta jäljempänä eritellystä yhteisestä indikaattorista ja sisällytettävä edistymistä koskeviin kahden vuoden välein laadittaviin raportteihin asiaankuuluvat tiedot, joilla mitataan edistymistä kohti yhteisten indikaattoreiden saavuttamista.

Rakennusosio	Tuotosindikaattori 3	Tuotosindikaattori 4	Tuotosindikaattori 5	Tuotosindikaattori 6	Tuotosindikaattori 7	Tuotosindikaattori 8	Tuotosindikaattori 9	Tuotosindikaattori 10
	Haavoittuvien kotitalouksien lukumäärä	Rakennusten lukumäärä – pitkälle menevä perusparannus	Lattiapinta-ala (pitkälle menevä perusparannus)	Rakennusten lukumäärä (muu energiakorjaus)	Lattiapinta-ala – muu energiakorjaus	Korvattujen fossiilisiin polttoaineisiin perustuvien lämmitysjärjestelmien lukumäärä	Uusiutuvaa energiaa varten asennettu lisäkapasiteetti (MW)	Uusiutuvaa energiaa varten asennettu lisäkapasiteetti (yksiköt)
a) Rakennusten perusparannukset	x	x (*)	x (*)	x (**)	x (**)	(x)	(x)	(x)
b) Kohtuuhintaisen energiatehokkaan asumisen saatavuus, sosiaalinen asuntotuotanto mukaan luettuna	x					(x)	(x)	(x)
c) Lämmityksen ja jäähdytyksen hiilidioksidipäästöjen vähentäminen esimerkiksi sähköistämisen avulla	x					(x)	(x)	(x)
d) Kohdennetun, helposti saatavilla olevan ja kohtuuhintaisen tiedon, koulutuksen ja neuvonnan tarjoaminen	x							
e) Energiatehokkuusratkaisut ja asianmukaiset rahoitusvälineet, jotka ovat rahaston sosiaalisten tavoitteiden mukaisia	x	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)

Selitteet: Edellä (x)-merkittyjen yhteisten indikaattoreiden osalta jäsenvaltioiden ja komission on sovittava tapauskohtaisesti, mitkä toimenpiteet eivät mahdollisesti edistä kyseistä indikaattoria, jolloin niitä ei tarvitse raportoida edistymistä koskevassa kahden vuoden välein laadittavassa raportissa.

(*) Vain pitkälle menevän perusparannuksen läpikäyneet rakennukset. Selvennyksenä voidaan todeta, että vaikka rakennusten energiatehokkuutta koskevassa direktiivissä (2 artiklan 20 kohta) ”pitkälle menevällä perusparannuksella” tarkoitetaan päästöttömyyteen tähtäävää perusparannusta, päästöttömyyteen tähtäävät perusparannukset eivät välttämättä aina ole mahdollisia. Näin ollen 60 prosentin vähennystä primäärienergian käytössä voidaan myös pitää pitkälle menevänä perusparannuksena ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman laatimista ja täytäntöönpanoa varten.

(**) Vain muun energiakorjauksen läpikäyneet rakennukset.

Rakennusosio	Tulosindikaattori 11	Tulosindikaattori 12	Tulosindikaattori 13	Tulosindikaattori 14	Tulosindikaattori 15	Tulosindikaattori 16	Tulosindikaattori 17
	Haavoittuvien kotitalouksien vähentyminen (%)	Rakennusalan kasvihuonekaasupäästöjen vähentyminen	Energiaköyhyydestä kärsivien kotitalouksien määrän vähentyminen (%)	Säästöt primäärienergian vuotuisessa kulutuksessa (MWh/vuosi)	Säästöt primäärienergian vuotuisessa kulutuksessa (kWh/m2)	Säästöt vuotuisessa loppuenergian kulutuksessa (kWh/m2)	Säästöt vuotuisessa loppuenergian kulutuksessa (MWh/vuosi)
a) Rakennusten perusparannukset	x	x	x	x	x	x	x
b) Kohtuuhintaisen energiatehokkaan asumisen saatavuus, sosiaalinen asuntotuotanto mukaan luettuna	x	(x) (*)	x	(x) (*)	(x) (*)	(x) (*)	(x) (*)
c) Lämmityksen ja jäähdytyksen hiilidioksidipäästöjen vähentäminen esimerkiksi sähköistämisen avulla	x	x	x	x	x	x	x
d) Kohdennetun, helposti saatavilla olevan ja kohtuuhintaisen tiedon, koulutuksen ja neuvonnan tarjoaminen							
e) Energiatehokkuusratkaisut ja asianmukaiset rahoitusvälineet, jotka ovat rahaston sosiaalisten tavoitteiden mukaisia	x	(x)	x	(x)	(x)	(x)	(x)

Selitteet: Edellä (x)-merkittyjen yhteisten indikaattoreiden osalta jäsenvaltioiden ja komission on sovittava tapauskohtaisesti, mitkä toimenpiteet eivät mahdollisesti edistä kyseistä indikaattoria, jolloin niitä ei tarvitse raportoida edistymistä koskevassa kahden vuoden välein laadittavassa raportissa.

(*) Nämä indikaattorit koskevat vain rakennusten käyttötarkoituksen muuttamista (ei uusien rakennusten rakentamista).

Tieliikenneosio	Tuotosindikaattori 20	Tuotosindikaattori 21	Tuotosindikaattori 22	Tuotosindikaattori 23	Tuotosindikaattori 24	Tuotosindikaattori 25	Tuotosindikaattori 26	Tuotosindikaattori 27	Tuotosindikaattori 28
	Haavoittuvien liikenteen käyttäjien lukumäärä	Ostettujen päästöttömien ajoneuvojen lukumäärä	Ostettujen vähäpäästöisten ajoneuvojen lukumäärä	Ostettujen polkupyörien lukumäärä	Tankkaus- ja latauspisteiden lukumäärä	Alennetut tai ilmaiset julkisen liikenteen matkaliput (käyttäjien lukumäärä)	Jaettua liikkumista ja kysyntään perustuvaa liikkumista koskevat lisäratkaisut (käyttäjien lukumäärä)	Jaettua liikkumista ja kysyntään perustuvaa liikkumista koskevat lisäratkaisut (yksiköt)	Tuen piiriin kuuluvat pyörätiet (km)
d) Kohdennetun, helposti saatavilla olevan ja kohtuuhintaisen tiedon, koulutuksen ja neuvonnan tarjoaminen	x								

Tieliikenneosio	Tuotosindikaattori 20 Haavoittuvien liikenteen käyttäjien lukumäärä	Tuotosindikaattori 21 Ostettujen päästöttömien ajoneuvojen lukumäärä	Tuotosindikaattori 22 Ostettujen vähäpäästöisten ajoneuvojen lukumäärä	Tuotosindikaattori 23 Ostettujen polkupyörien lukumäärä	Tuotosindikaattori 24 Tankkaus- ja latauspisteiden lukumäärä	Tuotosindikaattori 25 Alennetut tai ilmaiset julkisen liikenteen matkaliput (käyttäjien lukumäärä)	Tuotosindikaattori 26 Jaettua liikkumista ja kysyntään perustuvaa liikkumista koskevat lisäratkaisut (käyttäjien lukumäärä)	Tuotosindikaattori 27 Jaettua liikkumista ja kysyntään perustuvaa liikkumista koskevat lisäratkaisut (yksiköt)	Tuotosindikaattori 28 Tuen piiriin kuuluvat pyörätiet (km)
f) Päästöttömät ja vähäpäästöiset ajoneuvot ja polkupyörät, lataus- ja tankkausinfrastruktuuri	x	(x)	(x)	(x)	(x)				(x)
g) Kohtuuhintainen ja helposti saatavilla oleva julkinen liikenne (...), kestävä kysyntään perustuva liikkuminen, jaetut liikkuvuuspalvelut ja aktiiviset liikkumismahdollisuudet	x					(x)	(x)	(x)	

Selitteet: Edellä (x)-merkittyjen yhteisten indikaattoreiden osalta jäsenvaltioiden ja komission on sovittava tapauskohtaisesti, mitkä toimenpiteet eivät mahdollisesti edistä kyseistä indikaattoria, jolloin niitä ei tarvitse raportoida edistymistä koskevassa kahden vuoden välein laadittavassa raportissa.

	Tulosindikaattori 29 Haavoittuvien liikenteen käyttäjien vähentyminen (%)	Tulosindikaattori 30 Liikenneköyhyydestä kärsivien kotitalouksien määrän vähentyminen (%)	Tulosindikaattori 31 Kasvihuonekaasupäästöjen vähentyminen tieliikenteessä
d) Kohdennetun, helposti saatavilla olevan ja kohtuuhintaisen tiedon, koulutuksen ja neuvonnan tarjoaminen			
f) Päästöttömät ja vähäpäästöiset ajoneuvot ja polkupyörät, lataus- ja tankkausinfrastruktuuri	x	x	x
g) Kohtuuhintainen ja helposti saatavilla oleva julkinen liikenne (...), kestävä kysyntään perustuva liikkuminen, jaetut liikkuvuuspalvelut ja aktiiviset liikkumismahdollisuudet	x	x	x

Lisäksi mikroyrityksille	Tuotosindikaattori 33	Tulosindikaattori 34
	Haavoittuvien mikroyritysten lukumäärä	Haavoittuvien mikroyritysten määrän vähentyminen (%)
a) Rakennusten perusparannukset	(x)	(x)
b) Kohtuuhintaisen energiatehokkaan asumisen saatavuus, sosiaalinen asuntotuotanto mukaan luettuna		
c) Lämmityksen ja jäähdytyksen hiilidioksidipäästöjen vähentäminen esimerkiksi sähköistämisen avulla	(x)	(x)
d) Kohdennetun, helposti saatavilla olevan ja kohtuuhintaisen tiedon, koulutuksen ja neuvonnan tarjoaminen	(x)	(x)
e) Energiatehokkuusratkaisut ja asianmukaiset rahoitusvälineet, jotka ovat rahaston sosiaalisten tavoitteiden mukaisia	(x)	(x)
f) Päästöttömät ja vähäpäästöiset ajoneuvot ja polkupyörät, lataus- ja tankkausinfrastruktuuri	(x)	(x)
g) Kohtuuhintainen ja helposti saatavilla oleva julkinen liikenne (...), kestävä kysyntään perustuva liikkuminen, jaetut liikkuvuuspalvelut ja aktiiviset liikkumismahdollisuudet	(x)	(x)

Selitteet: Edellä (x)-merkittyjen yhteisten indikaattoreiden osalta jäsenvaltioiden ja komission on sovittava tapauskohtaisesti, mitkä toimenpiteet eivät mahdollisesti edistä kyseistä indikaattoria, jolloin niitä ei tarvitse raportoida edistymistä koskevassa kahden vuoden välein laadittavassa raportissa.

Tilapäinen suora tulotuki	Tuotosindikaattori 36	Tuotosindikaattori 37	Tulosindikaattori 38	Tulosindikaattori 39
	Tulotukea saavien haavoittuvien kotitalouksien määrä	Tulotukea saavien haavoittuvien liikenteen käyttäjien määrä	Keskimääräinen tulotuki haavoittuvaa kotitaloutta kohden (euroina)	Keskimääräinen tulotuki liikenteen käyttäjää kohden (euroina)
2 artikla – Toimenpiteet suoran tulotuen tarjoamiseksi	x	x	x	x

Joissakin tapauksissa yhteisistä indikaattoreista ei ole mahdollista kerätä tarkkoja tietoja. Tällöin jäsenvaltiot voivat ehdottaa ilmoittavansa arvioita, ja tätä varten niiltä vaaditaan selkeät perusteet täsmällisen tiedonkeruun toteuttamatta jättämiselle ja luotettava arviointimenetelmä, josta olisi sovittava etukäteen komission kanssa.

LIITE II

Malli 20 artiklan 1 kohdan mukaiseen maksupyyntöön liitettävää johdon vahvistuslausumaa varten

Minä allekirjoittanut/Me allekirjoittaneet (sukunimi(-nimet), etunimi(-nimet), asema(t) tai tehtävä(t)), sen viranomaisen päällikkö, joka on nimetty allekirjoittamaan XXX:n ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaa (CCI-koodi) koskevat johdon vahvistuslausumat

perustuen XXX:n ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman täytäntöönpanoon ajanjaksona XX-XX-XXX–YY-YY-YYY, oman arvioni / oman arviomme perusteella sekä kaikkien niiden tietojen perusteella, jotka olivat käytettävissäni/ käytettävissämme päivänä, jona maksupyyntö esitettiin komissiolle, mukaan lukien tulokset suoritetuista hallinnon tarkastuksista sekä tarkastuksista liittyen menoihin, jotka on esitetty komissiolle toimitetuissa maksuhakemuksissa ajanjaksolla VV-VV-VVVV–ZZ-ZZ-ZZZZ,

sekä asetuksessa (EU) 2023/995 [2023/955] määritettyjen velvoitteideni/velvoitteidemme perusteella

vakuutan/vakuutamme täten seuraavaa:

a) maksupyynnön tiedot on esitetty asianmukaisesti, täydellisesti ja täsmällisesti asetuksen (EU) 2023/995 [2023/955] 20 artiklan mukaisesti,

b) täysin saavutettujen tavoitteiden ja välitavoitteiden saavuttamisesta aiheutuneet menot ovat sovellettavan lainsäädännön mukaisia ja ne on käytetty aiottuun tarkoitukseen,

c) asianomainen jäsenvaltio ei ole kumonnut aiemmin tyydyttävästi saavutettuihin välitavoitteisiin ja tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä.

Vahvistan/Vahvistamme, että lopullisissa tarkastus- ja valvontaraporteissa havaitut sääntöjenvastaisuudet, jotka liittyvät aiempiin maksupyyntöihin, käsitellään asianmukaisesti. Vakuutan/Vakuutamme myös, että tavoitteet tai välitavoitteet, joiden laillisuuden ja sääntöjenmukaisuuden arviointi on meneillään, on jätetty maksupyynnöstä pois, kunnes arviointi on valmis ja ne voidaan mahdollisesti sisällyttää seuraavaan maksatushakemukseen.

Lisäksi vakuutan/vakuutamme, että indikaattoreihin, välitavoitteisiin sekä suunnitelmaan täytäntöönpanon edistymiseen liittyvät tiedot pitävät paikkansa.

Vahvistan/vahvistamme, että käyttöön on otettu toimivat ja oikeasuhteiset petostentorjuntatoimenpiteet ja että niissä otetaan huomioon havaitut riskit.

Lisäksi vahvistan/vahvistamme, että tiedossani/tiedossamme ei ole mitään salassa pidettyjä maineseikkoja, jotka liittyvät ohjelman toteuttamiseen.

LIITE III

Viestintä ja näkyvyys – 23 artikla

Unionin tunnuksen (”tunnus”) käyttö ja tekniset ominaisuudet

1.1 Tunnus on esitettävä yleisölle ja osallistujille näkyvästi kaikessa toimen toteuttamiseen liittyvässä viestintämateriaalissa, kuten painetuissa tai digitaalisissa tuotteissa ja verkkosivustoilla, mukaan lukien mobiiliversiot.

1.2 Mainінta ”**Euroopan unionin rahoittama – sosiaalinen ilmastorahasto**” on kirjoitettava kokonaisuudessaan symbolin viereen.

1.3 Symbolin yhteydessä olevassa tekstissä voidaan käyttää jotain seuraavista kirjasintyypeistä: Arial, Auto, Calibri, Garamond, Trebuchet, Tahoma, Verdana tai Ubuntu. Kursivointi, alleviivaus tai muut tekstin korostuskeinot eivät ole sallittuja.

1.4 Teksti ei saa mennä millään tavalla symbolin päälle.

1.5 Kirjasinkoon on oltava oikeassa suhteessa symbolin kokoon.

1.6 Kirjasinvärin on oltava Reflex Blue, musta tai valkoinen taustan väristä riippuen.

1.7 Symbolia ei saa muuttaa tai yhdistää muihin graafisiin elementteihin tai teksteihin. Jos esillä on muita logoja kuin symboli, symbolin on oltava korkeussuuntaan tai leveyssuuntaan mitattuna vähintään samankokoinen kuin suurin muista logoista. Symbolin lisäksi EU:lta saatua tukea ei saa tuoda esiin muulla visuaalisella ilmeellä tai logolla.

1.8 Jos samassa sijaintipaikassa toteutetaan useita toimia, joita tuetaan samoista tai eri rahoitusvälineistä, tai jos samaa tointa varten myönnetään lisärahoitusta myöhemmässä vaiheessa, esillä on oltava vähintään yksi tiedotuskyltti.

1.9 Symbolin graafiset vaatimukset ja vakiovärien määrittely:

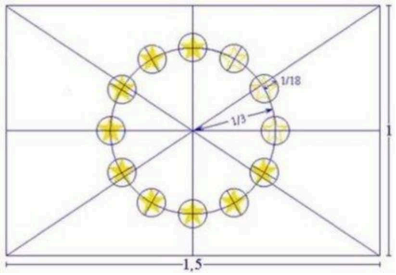
A. SYMBOLIN KUVAUS

Taivaansinisellä pohjalla kaksitoista kultaista tähteä muodostavat ympyrän, joka edustaa Euroopan kansojen unionia. Tähtien lukumääräksi on vahvistettu kaksitoista, joka on täydellisyyden ja yhtenäisyyden vertauskuva.

B. HERALDINEN KUVAUS

Taivaansinisellä pohjalla oleva kahdestatoista kultaisesta viisisakaraisesta tähdestä, joiden kärjet eivät kosketa toisiaan, muodostuva ympyrä.

C. GEOMETRINEN KUVAUS

Symboli muodostuu sinisestä suorakulmiosta, jonka vaakasivu on puolitoista kertaa pystysivu. Kaksitoista kultaista tähteä asettuvat tasaisesti näkymättömän ympyrän kehälle. Ympyrän keskipiste sijaitsee suorakulmion lävistäjien leikkauspisteessä. Ympyrän säde on kolmasosa pystysivun korkeudesta. Kukin viisisakaraisista tähdistä on näkymättömän ympyrän sisällä, jonka säde on 1/18 pystysivun korkeudesta. Kaikki tähdet sijaitsevat kohtisuoraan, toisin sanoen yksi sakara ylöspäin ja kaksi sakaraa tangosta kohtisuoraan sijaitsevalla näkymättömällä viivalla. Tähdet sijaitsevat kuten kellotaulun tunnit. Niiden lukumäärä on muuttumaton.

D. VÄRIMÄÄRITELMÄT

Tunnuksen värit ovat seuraavat: suorakulmion pohja on PANTONE REFLEX BLUE ja tähdet ovat väriltään PANTONE YELLOW.

E. NELIVÄRIPAINATUS

Neliväripainatusta käytettäessä kaksi vakioväriä on saatava neliväripainatuksen neljän värin pohjalta.

PANTONE YELLOW saadaan 100-prosenttisesta ”Process Yellow’sta”.

PANTONE REFLEX BLUE saadaan sekoittamalla 100-prosenttista ”Process Cyania” 80-prosenttiseen ”Process Magentaan”.

Internet:

PANTONE REFLEX BLUE vastaa web-paletissa väriä RGB: 0/51/153 (heksadesimaali: 003399) ja PANTONE YELLOW vastaa web-paletissa väriä RGB: 255/204/0 (heksadesimaali: FFCC00).

YKSIVÄRIPAINATUS

Jos käytetään vain mustaa, suorakulmion ääriviivat ja tähdet painetaan mustalla valkoiselle pohjalle.

Jos käytetään vain sinistä (Reflex Blue), tausta painetaan 100-prosenttisella sinisellä ja tähdet negatiivivalkoisina.

PAINATUS VÄRILLISELLE POHJALLE

Jos on pakko käyttää värillistä pohjaa, merkki rajataan valkoisella, jonka leveys on 1/25 suorakulmion korkeudesta.

Periaatteet, joiden mukaan kolmannet osapuolet käyttävät EU:n tunnusta, vahvistetaan hallinnollisessa sopimuksessa Euroopan neuvoston kanssa kolmansien osapuolten harjoittamasta Euroopan tunnuksen käytöstä (EUVL C 271, 8.9.2012, s. 5).

2. Teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva lisenssi, johon viitataan 49 artiklan 6 kohdassa, antaa EU:lle ainakin seuraavat oikeudet:

2.1 sisäinen käyttö eli oikeus monistaa, jäljentää ja toimittaa tarjolle viestintä- ja näkyvyysmateriaalia EU:n toimielimille ja virastoille, jäsenvaltioiden viranomaisille sekä näiden työntekijöille,

2.2 viestintä- ja näkyvyysmateriaalin monistaminen millä tahansa keinoin ja missä tahansa muodossa, kokonaan tai osittain,

2.3 viestintää ja näkyvyyttä koskevan materiaalin välittäminen yleisölle kaikilla mahdollisilla viestintävälineillä,

2.4 viestintä- ja näkyvyysmateriaalin (tai sen jäljennösten) jakaminen yleisölle kaikissa mahdollisissa muodoissa,

2.5 viestintä- ja näkyvyysmateriaalin tallentaminen ja arkistointi,

2.6 viestintä- ja näkyvyysmateriaalia koskevien oikeuksien alilisensointi kolmansille osapuolille.

LYHENTEET JA LYHYET OTSIKOT

Yhteisiä säännöksiä koskeva asetus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159).

”Ei merkittävää haittaa” -periaate – periaate, jonka mukaan asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklassa tarkoitetuille ympäristötavoitteille ei aiheuteta merkittävää haittaa.

Energiatehokkuusdirektiivi – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (EUVL L 231, 20.9.2023, s. 1).

Rakennusten energiatehokkuutta koskeva direktiivi – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1275 rakennusten energiatehokkuudesta (EUVL L, 2024/1275, 8.5.2024).

Päästökauppadirektiivi – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta (EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32).

Päästökauppajärjestelmä 2, ETS2 – uusi rakennusten, tieliikenteen ja muiden toimialojen päästökauppajärjestelmä, joka perustettiin kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY ja markkinavakausvarannon perustamisesta unionin kasvihuonekaasupäästöjen kauppajärjestelmään ja sen toiminnasta annetun päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta 10 päivänä toukokuuta 2023 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2023/959 IV a luvun nojalla (EUVL L 130, 16.5.2023, s. 134).

Varainhoitoasetus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024).

Rahasto – sosiaalinen ilmastorahasto.

Yleinen ryhmäpoikkeusasetus – komission asetus (EU) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 187, 26.6.2014, s. 1).

Energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta annettu asetus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

MRK – monivuotinen rahoituskehys.

Suunnitelma(t) – ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelma(t).

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskeva asetus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

Sosiaalista ilmastorahastoa koskeva asetus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/955, annettu 10 päivänä toukokuuta 2023, sosiaalisen ilmastorahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1060 muuttamisesta (EUVL L 130, 16.5.2023, s. 1).

Luokitusjärjestelmäasetus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 1).